

Schoolgids Rotterdam / 2010 - 2011

Deel 1 / Algemeen

Voorwoord	5
	6
Koninklijke Visio	
Expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen	6
Perspectief voor iedereen	6
Visio Onderwijs	6
Waar Visio Onderwijs voor staat	7
Aanmeldingsprocedure	7
Toelatingscriteria	7
Ambulante onderwijskundige begeleiding	7
Pedagogisch klimaat en veiligheid	8
Cijfers	8

Deel 2 / Speciaal onderwijs

Gegevens van de school	9
Adres	9
Directeur en adjunct-directeur	9
Locatie en gebouw	9
Aantal leerlingen	9
Uitstroomgegevens	9
De school – speciaal onderwijs - in het kort	9
Inhoud van ons onderwijs	10
Algemeen	10
Leerstof	10
Leerlijnen	11
Samen waar het samen kan	11
Extra voor onze leerlingen	11
Individuele begeleiding	11
Brailleonderwijs	12
Extra taalondersteuning	12
Organisatie van het onderwijs	12
Groepssamenstelling	12
Planmatig handelen	12
Leerlingvolgsysteem	13
Lesuitval	14
Opvang in de ochtend en overblijven	14
Buitenschoolse activiteiten	14
Verlof	14
Ons team van medewerkers	14
Hoe werken we samen met ouders	15
Algemeen	15
Ouderraad	16
Medezeggenschapsraad	16
De resultaten van het onderwijs	16
De ontwikkeling van het onderwijs	17
Algemeen	17
Lopende projecten	17
Regelingen en praktische zaken	18
Vervoer van en naar school	18
Lesgeld en overige kosten	18
Schoolmelk	18
Lunchpakket	18

Deel 3 / Voortgezet speciaal onderwijs

Ziekmeldingen en schoolverzuim	18	Gegevens van de school	24
Hoofd Luis	18	Adres	24
Traktaties	18	Directeur en adjunct-directeur	24
Gym- en zwemkleding	18	Locatie en gebouw	24
Schoolbenodigdheden	19	Aantal leerlingen	24
Schoolbibliotheek	19	Uitstroomgegevens	24
Filmen en foto's op school	19	De school – voortgezet speciaal onderwijs - in het kort	24
Verzekeringen	19	Inhoud van ons onderwijs	25
Schorsing en verwijdering	19	Algemeen	25
Klachtenregeling en vertrouwenspersonen	20	Leerstof	25
Wet bescherming persoonsgegevens	22	Leerlijnen	28
Tijden, vakanties, ons team	22	Extra voor onze leerlingen	28
Schooltijden	22	Individuele begeleiding	28
Vakantie	22	Taal voor allochtone leerlingen	28
Activiteiten	23	Samenwerken met zorg	28
Ons team	23	Organisatie van het onderwijs	28
		Groepssamenstelling	28
		Handelingsplan	28
		Lesuitval	28
		Te laat komen, afwezigheid, overblijven	29
		Buitenschoolse activiteiten	29
		Verlof	29
		Medewerkersteam	29
		Hoe werken we samen met ouders	31
		Algemeen	31
		Ouderraad	31
		Medezeggenschapsraad	31
		De resultaten van het onderwijs	31
		De ontwikkeling van het onderwijs	32
		Algemeen	32
		Lopende projecten	32
		Regelingen en praktische zaken	33
		Vervoer van en naar school	33
		Ouderbijdrage	33
		Ziekmeldingen en schoolverzuim	33
		Medisch onderzoek/gezondheidszorg	33
		Traktaties	33
		Gymkleding	34

Deel 3 / Voortgezet speciaal onderwijs

Schoolbenodigdheden	34
Bibliotheek	34
Filmen en foto's op school	34
Verzekeringen	34
Schorsing en verwijdering	34
Klachtenregeling en vertrouwenspersonen	35
Wet bescherming persoonsgegevens	37
Tijden, vakanties, ons team	37
Schooltijden vso	37
Vakantie	37
Activiteiten	39
Ons team	39

Deel 4 / Bijlagen

Organisatie van Visio	40
Raad van Toezicht, Raad van Bestuur, Medezeggenschapsraad	41
Afkortingen en begrippen	42
Toelatingscriteria	43
Adressen van de organisatie	44
Routebeschrijving	47

Deel 1 / Algemeen

Voorwoord

Voor u ligt de schoolgids van Visio Onderwijs. Leerlingen met een visuele beperking, al dan niet in combinatie met een andere beperking kunnen bij ons terecht voor so, vso en mg onderwijs. Uw kind is leerling op één van de zeven scholen van Visio die verspreid liggen over heel Nederland. Of u vraagt zich af of Visio Onderwijs voor uw kind de juiste keuze is.

Naast allerlei praktische informatie staat in deze schoolgids informatie die voor u duidelijk maakt wat Visio Onderwijs u en uw kind te bieden heeft.

Een school met een eigen gezicht en een goede sfeer is voor uw kind erg belangrijk. Als kinderen met plezier naar school gaan ontwikkelen ze zich beter en gaat het leren makkelijker. Op de scholen van Visio stimuleren we de kinderen om hun talenten en mogelijkheden zo goed mogelijk te benutten. Zij krijgen er niet alleen de normale vakken, maar ook lessen in sociale en praktische vaardigheden. Het onderwijs is zo veel mogelijk hetzelfde als op een reguliere school. Omdat iedereen de lessen goed moet kunnen volgen, ligt het tempo meestal iets lager. De groepen zijn klein: zes tot twaalf leerlingen. Respect voor elke leerling staat voorop: er wordt uitgegaan van wat ze zelf kunnen en willen.

Een onderwerp als zelfredzaamheid vinden we net zo belangrijk als rekenen of taal. Al naar gelang het niveau van de leerlingen leren ze zelf verantwoordelijkheid te dragen voor het uitvoeren van dag- en weektaken. Ook besteden we veel aandacht aan de sociaal-emotionele, motorische en zintuiglijke ontwikkeling van de kinderen.

Na de fusie in januari 2010 tussen Visio, Sensis en De Brink is Koninklijke Visio, expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen ontstaan. Eén van de redenen om te

fuseren was dat we met drieën meer weten dan alleen. Met de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen de scholen onderling, maar ook tussen zorg en onderwijs, zijn we volop bezig. Zo is er op de studiedag van Onderwijs in april 2010, waar ruim 300 van onze onderwijsmedewerkers aanwezig waren, aandacht besteed aan bijvoorbeeld de rekenkistmethode, Tactiel Profiel, spelbegeleiding, het geven van onderwijs aan kinderen met Cerebrale Visuele In- of beperking (CVI) of de ondersteuning bij werk na school. Door te blijven leren van elkaar en door onze expertise breder in te zetten, zijn wij ervan overtuigd dat wij het onderwijs aan uw kind kunnen verbeteren.

Wij wensen u en uw kind een goed schooljaar 2010 - 2011 toe. Ook namens alle medewerkers van Visio Onderwijs.

Teja Ras,
Onderwijsdirecteur
Zuid-Nederland

Koninklijke Visio expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen

Perspectief voor iedereen

In Nederland krijgen jaarlijks duizenden mensen te maken met blijvende slechtziendheid of blindheid. Wanneer u of iemand in uw directe omgeving slecht ziet of helemaal blind wordt, heeft dat ingrijpende gevolgen voor wonen, werken, ontspanning, onderwijs, opvoeding en mobiliteit. Op al deze terreinen biedt Koninklijke Visio ondersteuning. Onze diensten zijn er voor kinderen en volwassenen die slechtziend of blind zijn. Ook mensen die naast een visuele beperking een andere beperking hebben, kunnen bij ons terecht. Met vakmanschap en bezieling begeleiden wij onze cliënten en leerlingen bij een zo zelfstandig mogelijk leven. Mensen die persoonlijk of professioneel betrokken zijn bij iemand met een visuele beperking kunnen ook bij Visio terecht voor advies, ondersteuning en deskundigheidsbevordering. In onze dienstverlening staat de vraag van de cliënt

en leerling centraal. Samen zoeken we naar de beste oplossing.

Voor meer informatie over onze dienstverlening verwijzen wij naar de bijlagen.

Visio Onderwijs

Visio Onderwijs is er voor kinderen met een visuele beperking, al dan niet in combinatie met een andere beperking, van 4 tot 20 jaar. Zeventig procent van de kinderen met een visuele beperking gaat naar een gewone school, dankzij de ambulante onderwijskundige begeleiding van Visio. Daarnaast heeft Visio zeven scholen in Amsterdam, Breda, Grave, Haren, Huizen en Rotterdam. De locaties Breda en Haren bieden mg onderwijs, Rotterdam en Grave bieden mg, so en vso, Amsterdam biedt so en vso en Huizen biedt so en mg onderwijs aan. De kerndoelen, zoals die binnen het reguliere basisonderwijs gelden, zijn uitgangspunt en er bestaat voor leerlingen vanaf 12 jaar de mogelijkheid om deel te nemen aan praktijkonderwijs, vmbo, mavo en ook havo.

Waar Visio Onderwijs voor staat

'Perspectief voor elk kind' is een belangrijk uitgangspunt van ons onderwijs. We willen als onderwijsinstelling ieder kind, ongeacht de individuele beperkingen, een perspectief voor de toekomst bieden. Elk kind is anders en heeft een eigen ontwikkeling. Die ontwikkeling en de ondersteuningsvragen van de leerling staan centraal en geven richting aan het onderwijs, uiteraard binnen de wettelijke kaders. Daarbij is er altijd een dialoog tussen ouders en onderwijsmedewerkers. Naast kennisontwikkeling is er binnen ons onderwijs aandacht voor zintuiglijke, sociaal-emotionele en lichamelijke ontwikkeling. Hiermee ondersteunen en begeleiden we kinderen in hun groei naar zelfredzaamheid en zelfstandigheid. Elke leerling moet de beste mogelijkheden krijgen om tot ontwikkeling te komen, en binnen zijn/haar mogelijkheden kunnen integreren in de maatschappij. We bevorderen hun verantwoordelijkheidsgevoel. Leerlingen doen, behalve kennis, ook vaardigheden op waarmee ze een sociaal netwerk kunnen opbouwen en kunnen samenwerken. Het onderwijstraject kent een opbouw waarbij stapsgewijs wordt toegewerkt naar zo zelfstandig mogelijk leren, leven en werken. 'Leren leren' is een belangrijk concept in ons onderwijsprogramma.

Met 'leren leren' wil Visio meer aansluiten bij de kennis- en belevingswereld van de leerlingen. Dit betekent dat de leerlingen gebruik zullen gaan maken van meerdere leerbronnen en verschillende leeromgevingen. Daarnaast zijn bij het 'leren leren' de vragen en keuzes van de leerling (of diens ouders) meer dan voorheen bepalend voor de planning en uitvoering van het onderwijs.

We vinden het belangrijk dat een kind naar die onderwijssetting gaat waarbinnen het de beste kansen en mogelijkheden heeft om tot ontplooiing te komen. Voor het ene kind is dit het reguliere onderwijs, dichtbij huis, met ondersteuning in de ambulante onderwijskundige begeleiding (aob). Voor een ander

kind is dit (tijdelijk) het speciaal of voortgezet speciaal onderwijs van Visio. Binnen onze scholen is het onderwijs 'gewoon waar het kan, bijzonder waar het moet'. De meeste methoden die we gebruiken binnen het speciaal onderwijs (so) en voortgezet speciaal onderwijs (vso) sluiten aan bij het reguliere basis- en voortgezet onderwijs. Hierdoor is het voor leerlingen gemakkelijker om de overstap naar ander onderwijs te maken, als dat aan de orde is. Alleen als het nodig is, passen we onderwijsprogramma's aan.

Aanmeldingsprocedure

Wanneer een ouder of een school een kind wil aanmelden, kan deze bellen naar het cliënt service bureau. Een medewerker brengt de vragen in kaart en geeft informatie over de stappen en doorlooptijd van het aanmeldproces. De aanmelding wordt beoordeeld door de Commissie van Onderzoek, die bestaat uit verschillende disciplines. Een onderwijsdirecteur, orthopedagoog, oogarts en maatschappelijk werker worden betrokken bij deze beslissing tot toelating cluster I.

Toelatingscriteria

Als de Commissie van Onderzoek vindt dat kinderen een dusdanige beperking onderkennen van hun visus dat ze het onderwijs op een reguliere school niet kunnen volgen, is advies tot een school van Visio mogelijk. Na de aanmelding worden verschillende oogheelkundige onderzoeken verricht en gegevens verzameld. Vervolgens wordt besloten of iemand wel of niet wordt toegelaten tot voorzieningen. Bij Visio hanteren we de criteria die door de branche zijn opgesteld. U kunt het schema achter in de bijlage van deze schoolgids vinden.

Ambulante onderwijskundige begeleiding

Naast een toewijzing tot één van de zeven scholen van Visio, kan de Commissie van Onderzoek ook adviseren naar ambulante onderwijskundige begeleiding. Een leerling

krijgt een ambulante onderwijskundige begeleider toegewezen als hij naar een reguliere school gaat. Dat wil zeggen: een school waar hij zonder visuele beperking ook naar toe was gegaan. Ongeveer zeventig procent van onze leerlingen krijgt ambulante onderwijskundige begeleiding. De begeleiding is voor leerlingen in de leeftijd van 4 tot 20 jaar. Wanneer de leerling onderwijs volgt op een mbo-instelling kan de begeleiding doorlopen tot de leeftijd van 30 jaar.

Pedagogisch klimaat en veiligheid

Visio Onderwijs vindt het belangrijk een klimaat te creëren waarin leerlingen zich veilig, gerespecteerd en gewaardeerd voelen. We nemen leerlingen serieus en vinden het belangrijk dat ze zich gesteund voelen door hun medeleerlingen en leraren. De gewenste sfeer is het uitgangspunt voor de manier waarop we met elkaar omgaan: leraren met leerlingen, leerlingen met elkaar en leraren onderling. Wanneer we signaleren dat een leerling of leerkracht het klimaat negatief beïnvloedt, spreken we hem of haar daarop aan.

Ook qua fysieke inrichting willen we onze leerlingen met een visuele beperking een veilige omgeving bieden waarop ze 'blindelings' kunnen vertrouwen. Dit betekent dat we onder andere van onze leerlingen en leerkrachten verwachten dat ze lesmaterialen gestructureerd opbergen en hun eigen spullen opruimen. Het gebouw is voorzien van (tactiele) verwijzers en markeringen, zodat leerlingen goed de weg kunnen vinden. We bieden leerlingen hiermee een omgeving waarin ze veilig kunnen bewegen en zich veilig voelen.

Cijfers

Aantal leerlingen per onderwijstype begeleid door de aob (Zuid-Nederland) 2005 - 2009

jaar	bo	sbo/(v)so	vo/mbo/ hbo/wo	totaal
2005	281	134	236	651
2006	240	150	254	644
2007	296	162	297	755
2008	290	163	350	803
2009	309	150	375	834

bo = basisonderwijs

sbo = speciaal basisonderwijs / (v)so = (voortgezet) speciaal onderwijs

vo = voortgezet onderwijs (vmbo, pro, havo, vwo) / mbo = middelbaar beroepsonderwijs / hbo = hoger beroepsonderwijs / wo = wetenschappelijk onderwijs

Aantal leerlingen op de scholen van Visio onderwijs (Zuid-Nederland) 2005 - 2009

jaar	so	vso	(v)so-mg	totaal
2005	83	76	105	264
2006	82	89	103	274
2007	93	83	103	279
2008	98	86	114	298
2009	101	92	118	311

so = speciaal onderwijs

vso = voortgezet speciaal onderwijs

(v)so-mg = (voortgezet) speciaal onderwijs voor leerlingen met een visuele en verstandelijke beperking

Deel 2 / Speciaal onderwijs

Gegevens van de school

Adres

Koninklijke Visio
Onderwijs
Heindijk 4, 3079 PM Rotterdam
T 088 585 83 30
F 088 585 83 31
E onderwijsrotterdam@visio.org
www.visio.org

Directeur en adjunct-directeur

Domeindirecteur Visio onderwijs:
Teja Ras
Locatieleider/ adjunct-directeur:
Ulco van der Ende
Coördinator so: Gyntha Goertz
Coördinator mg: Ingrid Stekelenburg

Locatie en gebouw

Onze school staat in de deelgemeente IJsselmonde; een woonwijk in Rotterdam waar nog enkele andere scholen voor basis- en voortgezet onderwijs staan. In 2009 hebben wij hier een geheel nieuw en volledig aangepast gebouw met gymzaal betrokken. Het schoolgebouw bestaat uit twee verdiepingen. Op de begane grond bevindt zich een aantal klas- en vaklokalen. We beschikken onder andere over een lokaal voor handvaardigheid en techniek, een natuurkunde/scheikunde-lokaal, een leskeuken en een apart, aangepast speellokaal. Op de eerste verdieping bevinden zich de gymzaal en de fitnessruimte.

Aantal leerlingen per 1 januari 2010

Speciaal onderwijs	Totaal 58 leerlingen
- so leerlingen (normaal- en moeilijk lerende leerlingen)	42
- mg leerlingen (leerlingen met een visuele en verstandelijke beperking)	15
voortgezet speciaal onderwijs (inclusief vso mb)	50
ambulante onderwijskundige begeleiding	240
Totaal	347

Uitstroomgegevens 2005 - 2009

	so en mg	naar
2005	1	regulier basisonderwijs
2006	-	
2007	1	sbo
2008	1	ander speciaal onderwijs
2009	3	regulier bao en regulier vo

De school - speciaal onderwijs - in het kort

Onze school in Rotterdam is in de eerste plaats een gewone school waar kinderen spelen, leren en zich ontwikkelen. Toch is het óók een heel speciale school. De visuele beperking van de leerlingen vraagt om een aanpassing van het onderwijs. In het regulier onderwijs wordt steeds meer gebruik gemaakt van visueel aantrekkelijke materialen en methoden. Voor kinderen en jongeren met een visuele beperking kan dat problemen opleveren. Wij als team staan dagelijks voor de taak de ziende wereld voor onze leerlingen begrijpelijker te maken. Daarbij houden we rekening met de mogelijkheden en beperkingen van iedere leerling. Behalve een visuele beperking, hebben onze leerlingen vaak andere beperkingen. Ze hebben bijvoorbeeld leerproblemen, sociaal-emotionele problemen, of een ziekte die aanpassingen vergt. Dat maakt het onderwijs speciaal én aangepast aan de mogelijkheden van iedere leerling. Voor iedere leerling stellen we, samen met de ouders, een handelingsplan op. Daarin staan de afspraken die we maken voor de komende periode. Voordat kinderen in staat zijn iets te leren, moeten zij zich veilig voelen op school. Daarom besteden we daar ook veel aandacht aan. Ieder kind heeft een vaste groepsleerkracht of mentor. Dit is voor het kind (meestal) de eerste vertrouwenspersoon. Ook besteden we aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van ieder kind. We benaderen de kinderen met respect

en ondersteunen ze bij het opgroeien naar zelfstandige en gelijkwaardige deelnemers aan de samenleving. Binnen de grenzen van hun mogelijkheden spreken wij onze leerlingen hierop aan en dagen hen uit om de, soms moeilijke, stappen hierin te nemen. De slechtziende en op braille aangewezen kinderen krijgen de meeste lessen samen in hun groep. Waar nodig geven we binnen de lessen een verschillend aanbod. Bij sommige vakken kiezen we nadrukkelijk voor een onderscheid in aanbod tussen slechtziende leerlingen en leerlingen die zijn aangewezen op braille, met name bij het begin van het leren lezen en rekenen. En natuurlijk organiseren we, zoals elke andere school, allerlei activiteiten zoals een schoolkamp en eindfeest.

Inhoud van ons onderwijs

Algemeen

We werken vanuit de gedachte dat de leerling centraal staat. Dat wil zeggen dat we voor iedere leerling bekijken wat zijn onderwijsvraag is en daarop het onderwijs afstemmen. Dit is dan ook de reden dat we binnen de groepen voor veel vakken per leerling naar de mogelijkheden kijken. Tijdens de handelingsplanbespreking stellen we, samen met de ouders, de doelen voor de daaropvolgende periode van een jaar vast. Dat vertalen we vervolgens naar de dagelijkse onderwijspraktijk. Met andere woorden: het werken aan doelen vraagt om een praktische invulling binnen het programma. De inzet van verschillende methodieken, middelen en disciplines kan hiervan het gevolg zijn. Als blijkt dat de school bepaalde diensten niet kan bieden, dan kan het zijn dat we gebruik maken van externe expertise.

Wij willen de kinderen zodanig toerusten dat zij vertrouwen in zichzelf hebben, weten wat ze kunnen en waard zijn. Ze leren goed met elkaar om te gaan en respect te hebben voor elkaar. Het uitgangspunt van ons onderwijs

zijn vier ontwikkelingsgebieden: zintuiglijke ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling en motorische ontwikkeling. Ontwikkeling op deze vier gebieden draagt bij aan toename van het zelfvertrouwen, de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid van de leerling. Met als motto 'leren door te doen' bereiden we de leerlingen voor op (zelfstandig) wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Leerstof

In het speciaal onderwijs krijgen de leerlingen in principe dezelfde leerstof aangeboden als op een gewone basisschool. Inhoud en tempo stemmen we zoveel mogelijk af op de mogelijkheden van het kind. In vergelijking met ziende leeftijdsgenoten hebben onze normaal lerende leerlingen gemiddeld een jaar meer tijd nodig om zich de basisschoolstof eigen te maken en de overstap naar het voortgezet onderwijs te maken.

Voor de groep moeilijk lerende kinderen wordt

over het algemeen een afgeslankt programma ten opzichte van de einddoelen basisonderwijs nagestreefd, waarna zij de overstap kunnen maken naar het voortgezet praktijk onderwijs. Voor de normaal lerende leerlingen en de moeilijk lerende leerlingen geldt dat zij in het jaar waarin zij 14 jaar oud worden onze afdeling moeten verlaten. Natuurlijk besteden wij op school veel aandacht aan de keuze van en de aansluiting op het vervolgonderwijs. Onze zeer moeilijk lerende leerlingen, de mg-leerlingen, volgen een individueel leertraject. De doelen worden vanuit de kerndoelen voor zeer moeilijk lerenden opgesteld, maar het komt ook regelmatig voor dat leerlingen werken met de lesstof die ook in het speciaal onderwijs wordt gebruikt. Echter dan wel aangepast op eigen wijze en in eigen tempo van de leerling.

Bij het leren voor de mg-leerlingen is het betekenisvol leren van belang. Daarnaast is er ook veel aandacht voor de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid van de leerling.

Leerlijnen

De leerlijnen waar we mee werken zijn afgeleid van de door de overheid vastgestelde kerndoelen. De leerlijnen die gehanteerd worden zijn landelijk vastgesteld voor onderwijs aan leerlingen met een visuele beperking. De kerndoelen bieden een houvast en een kader aan de scholen. Voor de meeste leerlingen gelden de kerndoelen van het basisonderwijs. Voor ieder ontwikkelingsgebied en vak zijn de doelen uitgewerkt in een basisarrangement en een intensief arrangement. In een leerlijn worden de doelen verfijnd in tussendoelen. Vervolgens wordt bij de doelen beschreven hoe zij binnen het onderwijs te realiseren zijn. Dit alles is opgenomen in een leerrouteplan waarvan ouders een exemplaar ontvangen. Binnen het planmatig handelen werken we met deze doelen. Voor sommige vakken betekent het dat er extra aandacht is voor onderdelen, bij andere vakken worden delen van de leerlijn weggelaten, omdat ze minder van toepassing

zijn voor onze leerlingen. De doelen voor de zeer moeilijk lerende leerlingen, de mg-leerlingen worden uitgewerkt in individuele leerlijnen. Zij werken aan de kerndoelen die opgesteld zijn voor zeer moeilijk lerenden. Omdat individueel wordt gewerkt bestaat ook de mogelijkheid dat een mb leerling het leerrouteplan van het so volgt maar wel in zijn eigen tempo.

Samen waar het samen kan

In al onze groepen zitten slechtziende en blinde kinderen bij elkaar. Het uitgangspunt is dan ook: samen waar het samen kan. Toch vraagt het onderwijs aan blinde kinderen vaak een andere benadering. Dat heeft ertoe geleid dat een aantal vakken, of onderdelen daarvan, wordt gegeven aan groepjes slechtziende met blinde leerlingen en andere vakken aan beide groepen apart. Bij het vak bewegingsonderwijs bijvoorbeeld wordt voornamelijk apart les gegeven aan slechtziende en blinde leerlingen. Ditzelfde geldt voor mobiliteit, handvaardigheid, tekenen en topografie. Bij het aanvankelijk lezen en rekenen krijgen de brailleleerlingen apart les van de brailleleerkracht. Nadat de leerlingen het aanvankelijk lezen en rekenen beheersen, stromen ze in binnen de eigen groep, waarna ze samen met de slechtziende leerlingen het onderwijs vervolgen.

Extra voor onze leerlingen

Individuele begeleiding

Waar nodig kunnen we extra aandacht, hulp en individuele begeleiding inzetten. Voor veel leerlingen is individuele begeleiding belangrijk. Een leerling kan deze begeleiding onder leiding krijgen, afhankelijk van de mate van belemmering voor het onderwijs. Medewerkers van de school zorgen voor taalondersteuning en remedial teaching. Medewerkers van Visio R&A (Revalidatie & Advies) verzorgen op onze school oriëntatie- en mobiliteitstraining, algemene dagelijkse

levensverrichtingen, visuele training, tactiele training en typeles en sociale vaardigheidstraining gericht op handicapverwerking en toekomstperspectief.

Alle resultaten van deze begeleiding en training verzamelen we in het leerlingdossier dat ook toegankelijk is voor ouders.

Sensorische integratie therapie en fysiotherapie behoren ook tot de therapie mogelijkheden. Aan onze school is tevens een praktijk voor logopedie en een praktijk voor Cesartherapie verbonden. Kinderen die hiervoor in aanmerking komen, kunnen onder schooltijd behandeld worden.

Brailleonderwijs

Leerlingen die zijn aangewezen op onderwijs in braille, leren het voorbereidend en aanvankelijk braille van een brailleleerkracht met behulp van een speciale brailleleesmethode. Als de leerlingen het voortgezet braille lezen goed onder de knie hebben, leren ze werken op een laptop met brailleleesregel. Hiervoor is een goede typevaardigheid noodzakelijk; die leren we de kinderen aan. Vervolgens bieden we les in computervaardigheden aan.

Voor de rekenlesstof van groep 3 is een speciale brailleleergang. De werkboeken voor beginnend rekenen bestaan immers voor een groot deel uit plaatjes. De brailleleerkracht past deze lessen aan met veel concreet materiaal. Doel van het brailleonderwijs is dat de leerlingen de brailleaanpassingen zelfstandig kunnen gebruiken.

Extra taalondersteuning

Op Visio Onderwijs Rotterdam zijn verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd onder de leerlingen. Bij leerlingen die nog geen Nederlands spreken gebruiken we de NT2-methode met het doel dat de leerling zich zo snel mogelijk het Nederlands eigen maakt. Bij de leerlingen die het Nederlands nog niet voldoende beheersen zetten we leerkrachten in die extra taalondersteuning geven. Ook kinderen van Nederlandse afkomst met een

taalachterstand komen hiervoor in aanmerking. Door middel van pre-teaching wordt het mondeling taalgebruik gestimuleerd in kleine groepjes. Zo worden woordenschat, zinsbouw en grammatica expliciet aangeboden en geoefend voorafgaand aan de taallessen in de groep. Vooral kinderen met een laag leesniveau komen in aanmerking voor deze lessen.

Bij gesprekken met ouders die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen, vragen wij de ouders zelf voor een tolk te zorgen, bijvoorbeeld via familie of kennissen. Lukt dit niet, dan kunnen wij ook een professionele tolk inschakelen. Hieraan zijn echter kosten verbonden.

Organisatie van het onderwijs

Groepssamenstelling

In welke groep een leerling geplaatst wordt is afhankelijk van: leeftijd, vorderingen en mogelijkheden van het kind, sociale redenen en het moment van binnenkomst van nieuwe leerlingen. Iedere leerling krijgt 'onderwijs op maat'. Dat betekent dat ieder kind de aangeboden leerstof in zijn eigen tempo doorloopt, onafhankelijk van de groep waarin hij zit. Een leerling kan meerdere jaren achtereen in dezelfde groep zitten, maar dat betekent niet dat we de leerstof herhalen: in een nieuw schooljaar gaat het kind verder waar het gebleven is. Zitten blijven is dan ook niet aan de orde. Vaak hebben de leerlingen wel een jaar extra nodig om de lesstof eigen te maken. In elke groep zijn meerdere leerkrachten werkzaam. Elke leerling heeft een eigen leerkracht als mentor.

Planmatig handelen

De begeleiding van de kinderen gebeurt volgens het handelingsplan. Nieuwe leerlingen begeleiden we de eerste zes weken aan de hand van aandachtspunten die het diagnostisch onderzoeksteam heeft opgesteld. Na deze observatieperiode maken we een

verslag op de vier ontwikkelingsgebieden: sociaal-emotionele ontwikkeling, zintuiglijke ontwikkeling, motorische ontwikkeling en cognitieve ontwikkeling. Samen met de ouders bespreken we de vorderingen en stellen we de doelen op voor het komende jaar. Het verslag hiervan is de leidraad voor het handelen. Voor de huidige leerlingen hebben we, in overleg met de ouders, de doelen voor een jaar vastgesteld. De leerkracht zet deze doelen om in een werkplan en werkt hier met de leerling aan. Eenmaal per jaar vinden de handelingsplangesprekken plaats. Behalve de leerkracht, nemen soms ook de expertise leerkracht, de maatschappelijk werker, een behandelend therapeut of de orthopedagoog deel aan het gesprek. Alle ouders ontvangen ruim van tevoren een uitnodiging.

Leerlingvolgsysteem

Belangrijke elementen van de leerlingenzorg zijn de leerlingbesprekingen, het leerlingvolgsysteem en het leerlingendossier. Met het leerlingvolgsysteem houden we de

vorderingen bij van de leerlingen op de vier ontwikkelingsgebieden. Via observaties en toetsen volgen we de kinderen systematisch in hun ontwikkeling. Deze gegevens gebruiken we voor het opstellen en/of bijstellen van doelen. Waar nodig kunnen we extra aandacht, hulp en individuele begeleiding inzetten. We gebruiken hiervoor het Onderwijs Volg Model om de ontwikkeling van de kinderen stap voor stap te volgen. Dit model is ontwikkeld door het Seminarium voor Orthopedagogiek.

Naast de uitnodiging aan ouders voor de bespreking van het handelingsplan ontvangen ouders ook, verspreid over het schooljaar, tweemaal een uitnodiging om de vorderingen van hun kind te bespreken. Vanaf de onderbouwgroep worden dit ook wel de rapportavonden genoemd.

Leerlingen van 6, 9 en 12 jaar krijgen automatisch een herhalingsonderzoek. Behalve dat zij een intelligentietest krijgen wordt er ook gekeken naar hun werkplek en hun visueel functioneren.

Lesuitval

Bij afwezigheid van de groepsleerkracht, proberen we dit op te vangen door een andere collega – die normaal gesproken niet werkt als groepsleerkracht – in te zetten bij de groep. Een andere mogelijkheid is kinderen te verdelen over andere groepen.

Vergaderingen vinden na schooltijd plaats.

We sturen de leerlingen nooit naar huis.

Ook volgen we de vastgelegde schoolvakanties. Ieder jaar zijn er wel enkele studiedagen ingeroosterd. U ontvangt hierover aan het begin van het schooljaar bericht.

Opvang in de ochtend en overblijven

De meeste leerlingen komen per taxi naar school. De groepsleerkracht vangt de leerlingen 's ochtends op. Tussen de middag blijven de leerlingen op school en eten zij in de eigen groep onder verantwoordelijkheid van de groepsleerkracht.

Buitenschoolse activiteiten

We organiseren jaarlijks verschillende buitenschoolse activiteiten, excursies en een sportdag. Alleen het schoolkamp duurt langer dan een dag; namelijk drie dagen. Een aantal weken voor het kamp ontvangt u meer informatie over het programma en de organisatie van het kamp. Wij gaan ervan uit dat al onze leerlingen meegaan met het schoolkamp. De kosten voor het schoolkamp zijn € 50,00.

Verlof

We volgen zo veel mogelijk de door de overheid vastgestelde vakanties. Indien u extra verlofdagen wilt, voor bijzondere omstandigheden, moet u dat schriftelijk aanvragen bij de adjunct-directeur. Hiervoor dient een formulier voor verlofaanvraag ingevuld te worden. De adjunct-directeur bepaalt of toestemming kan worden verleend binnen de wettelijke kaders. U wordt daarvan schriftelijk op de hoogte gebracht.

Ons team van medewerkers

De *groepsleerkracht* van uw kind is de centrale mentor. Hij is degene die het overzicht van het totale onderwijsproces bewaakt. Het team dat betrokken is bij het geven van onderwijs aan de kinderen bestaat uit meer dan alleen groepsleerkrachten. In een aantal groepen krijgt de leerkracht ondersteuning van een *klassenassistent* of *leraarondersteuner*. Deze wordt ingezet bij lesactiviteiten binnen de groep, maar bijvoorbeeld ook bij begeleiding van leerlingen van en naar lessen die vakleerkrachten geven. De *vakleerkrachten* verzorgen de lessen bewegingsonderwijs, tekenen, handvaardigheid, techniek en muziek. Op onze school is ook een team van *specialisten* werkzaam, dat uw kind zonodig individuele begeleiding geeft. De *brailleleerkracht* leert blinde leerlingen voorbereidend en aanvankelijk braillelezen en rekenen. *Leerkrachten met speciale taken en/of coördinatoren* zijn vanuit hun jarenlange ervaring en expertise op verschillende terreinen (onder andere braille of het werken met leerlingen met een meervoudige beperking) vrijgesteld voor coaching en begeleiding van de groepsleerkrachten. Deze leerkrachten zijn samen met de groepsleerkracht verantwoordelijk voor het inhoudelijke gedeelte van het onderwijs. Hij begeleidt bijvoorbeeld bij het opstellen van een handelingsplan en adviseert en controleert bij het planmatig werken. Kinderen met taal-, spraak- of eetproblemen kunnen hiervoor les krijgen van een *logopediste*. Wij werken samen met Logopediepraktijk Lombardijen. De logopedistes screenen en behandelen leerlingen op logopedisch gebied; dit kunnen de werkgebieden stem, spraak, taal en gehoor zijn. Tevens adviseert de logopediste de leerkracht hiermee om te gaan. Behandeling vindt plaats op indicatie.

De *systeembeheerder* is verantwoordelijk voor het 'in bedrijf houden' van alle computers op school. Vanuit Visio en vanuit het Visio vvb-team (visuele en verstandelijke

beperving) werken er medewerkers voor *oriëntatie & mobiliteit, adl, tactiele- en zientraining* en typelessen.

Vanuit een eigen praktijk is een *Cesartherapeut* aan onze school verbonden. Deze therapeut behandelt motorische problemen en/of problemen in het houdings- en bewegingspatroon die remmend kunnen werken op het volgen van onderwijs. Behandeling vindt plaats op indicatie. Voor Cesartherapie is ook een verwijfsbrief van huisarts of specialist nodig. (Cesartherapie: Mevrouw S. Verbrugh, T 010 483 03 62).

Op verzoek van de groepsleerkracht en/of ouders is het mogelijk om sensorische integratie therapie of fysiotherapie te krijgen. Na het screenen en observeren maken de therapeuten een behandelplan. Voor alle therapieën geldt dat het ten goede moet komen van het onderwijs aan de leerling.

De *locatieleider/adjunct-directeur* is integraal verantwoordelijk voor het 'reilen en zeilen' binnen de school.

De *domeindirecteur onderwijs* is eindverantwoordelijk voor de scholen en de ambulante onderwijskundige begeleiding.

De *oogarts* verricht oogheelkundig onderzoek voor de Commissie van Onderzoek. Ongeveer eens per jaar ziet de oogarts alle leerlingen.

De *schoolarts* onderzoekt de kinderen bij het adviesonderzoek of op aanvraag. De *maatschappelijk werker* voor de Commissie van Onderzoek verzorgt de intake voorafgaand aan het daadwerkelijke adviesonderzoek, dat vooraf gaat aan mogelijke plaatsing. De *orthopedagoog* is werkzaam voor het diagnostisch onderzoeksteam, daarnaast als specialist binnen het team. Zij ondersteunt de leerkrachten en geeft hen handelinggerichte adviezen bij het opstellen en uitvoeren van handelingsplannen.

De *secretarissen/administratief medewerkers* verzorgen uiteraard de administratie van de school. De administratie is het zenuwcentrum van de school, waar alle lijnen samen komen

en van waaruit de interne communicatie begint. De ziek- en betermelding van leerlingen en personeel verloopt via de administratie. Een *huismeester* is niet te missen op een school als deze. Daarnaast hebben we *ondersteunend personeel* dat zorg draagt voor het kopiëren, het zetten van koffie, het braileren en nog veel meer. De *schoonmaaksters*, tot slot, zorgen ervoor dat de school dagelijks schoongemaakt wordt.

Hoe werken we samen met de ouders?

Algemeen

Wij hechten zeer aan een actieve betrokkenheid van de ouders. U kent uw kind tenslotte het beste, en het onderwijs sluit beter aan bij uw kind als er regelmatig overleg is tussen ouders en leerkrachten. Wij verwachten dat u contact met ons opneemt als u vragen of problemen hebt met het onderwijs aan uw kind. Van onze kant proberen wij u zo goed mogelijk te informeren over en te betrekken bij alles rond de school en uw kind.

Wij doen dat op de volgende wijze:

- jaarlijks vindt het gesprek over het handelingsplan plaats (zie 'planmatig handelen')
- gedurende het schooljaar is er de mogelijkheid een gesprek te hebben over de voortgang van uw kind. Vanaf de onderbouwgroep noemen we dit de rapportavonden
- u ontvangt 'Het Babbeltje': een informatieblad over de lopende zaken en klassenactiviteiten van de kinderen. 'Het Babbeltje' verschijnt voor iedere vakantie
- ouders van kleuters en leerlingen met een meervoudige beperking krijgen een 'heen-en-weer-schriftje'; een contactschriftje
- we nodigen u uit voor diverse activiteiten, zoals een informatiebijeenkomst en een braillecursus. Bij een aantal feesten en

- vieringen nodigen we ouders uit, o.a. om te helpen
- ieder jaar draait er in alle groepen van het so een gezamenlijk project. Ouders worden altijd uitgenodigd voor de afsluiting van het project
 - via de Visio Onderwijs website kunnen ouders elkaar ontmoeten en snel en direct zaken opzoeken die op school spelen en leven
 - ouders zijn, na telefonische afspraak, welkom voor een bezoek aan de klas

Ouderraad

We hebben een actieve ouderraad. De ouderraad organiseert en ondersteunt het team bij allerhande activiteiten. Daarnaast organiseert de ouderraad ieder schooljaar een informatieavond over een onderwerp dat gekozen wordt door de ouders.

De namen van de leden van de ouderraad zijn:

Dhr. J. v.d. Pas
Mw. I. Wiedijk
Mw. J. Koster
Mw. M.Rink
Mw. C.Groote
Dhr. M. Hekman
Mw. E. Fidocius

Namens het personeel:

Mw. I. Stekelenburg

Mw. J. Schuurman

Medezeggenschapsraad

Er zit een delegatie van ouders in de medezeggenschapsraad (MR) van Visio Zuid en in de BMR (bovenschoolse medezeggenschapsraad) van Visio. Die raad geeft advies en instemming over allerlei beleidszaken van Visio Onderwijs. In de bijlage vindt u de namen van de leden van de MR.

De resultaten van het onderwijs

Een belangrijk aspect van het onderwijs op onze school is dat iedere leerling in zijn eigen tempo en niveau de basisschool doorloopt. Het programma stemmen we af op de individuele mogelijkheden van de leerlingen. De leerlingen uit de aanvangsgroep die de overstap gaan maken naar de onderbouwgroep (niveau groep 3), krijgen in de laatste helft van het schooljaar een herhalingsonderzoek. In samenwerking met Visio worden leerlingen op verschillende gebieden onderzocht. Er wordt bijvoorbeeld een intelligentieonderzoek gedaan. De orthopedagoog onderzoekt dan de leermogelijkheden van de kinderen, waardoor het leerperspectief bepaald kan worden. Naast een intelligentieonderzoek behoren visuele functieonderzoeken, hulpmiddelenonderzoeken en exploratieonderzoeken tot de mogelijkheid. Tijdens deze onderzoeken wordt bepaald welke invloed de visuele beperking heeft op het onderwijs en welke hulpmiddelen nodig zijn.

Op negenjarige leeftijd krijgen leerlingen wederom een onderzoek om de voortgang van hun leerontwikkeling te volgen. Aan het einde van de basisschool, de bovenbouwgroep, doen de eventuele schoolverlaters mee aan het eindonderzoek. Dit vindt plaats in de maanden oktober en november. Er volgt advies over het vervolgonderwijs, op basis van verschillende

onderdelen. Dat zijn: onderzoek van de orthopedagoog, ervaringen van de groepsleerkrachten, het leerlingvolgsysteem met de didactische vorderingen en objectieve toetsgegevens die een beeld geven over het afgelegde leertraject. Alle onderdelen bespreken we met de ouders.

De uitkomsten van de onderzoeken worden in de commissie leerlingzorg besproken. Deze commissie, bestaande uit de orthopedagoog, de coördinator, de adjunct - directeur, de maatschappelijk werker en betrokken groepsleerkrachten volgt periodiek de ontwikkeling van de leerlingen. Op deze manier blijven wij het onderwijsprogramma zo goed mogelijk afstemmen op de mogelijkheden van de leerling.

De richtingen van uitstroom zijn zeer divers. Er is een doorstroom mogelijk naar ons vso. Hier zijn mogelijkheden om het praktijkonderwijs, vmbo en havo te volgen. Als een leerling verder gaat binnen het regulier onderwijs, krijgt hij vanaf dat moment begeleiding door een ambulante onderwijskundig begeleider van onze school. Tussentijdse terugverwijzing naar het regulier basisonderwijs vindt ook plaats. Ook die leerlingen krijgen vanaf dat moment begeleiding door een ambulante onderwijskundig begeleider van de school.

De ontwikkeling van het onderwijs

Algemeen

Bij Visio Onderwijs is 'leren-leren' een belangrijk thema binnen de onderwijsontwikkeling. Het uitgangspunt is onderwijs te geven naar de ontwikkelingsmogelijkheden van het kind. Dit in tegenstelling tot de traditionele visie waarbij het programma het uitgangspunt is. De leerlijnen die we hier voor nodig hebben worden aangepast en/of vernieuwd. Didactisch proberen we beter aansluiting te vinden bij de kinderen door methoden te gebruiken die betekenisvol zijn en gericht zijn op ervaringsleren.

Lopende projecten

Rekenen

In het schooljaar 2008 - 2009 hebben we de rekenmethode 'wis en reken' verder aangepast en aangevuld op het gebied van redzaamheid rekenen. Het rekenen met geld, klokkijken, meten en wegen wordt toegepast in situaties die voor kinderen herkenbaar zijn. Hierbij kregen we ondersteuning van het CED (Centrum Educatieve Dienstverlening). In het schooljaar 2010 - 2011 zal dit project afgerond worden.

Bouwen aan een adaptieve school

In het kader van leren leren is het team al enkele jaren bezig met het bouwen aan een school met een sfeervolle en uitnodigende leeromgeving. Onder leiding van het Seminarium van Orthopedagogiek worden er steeds schoolbrede afspraken gemaakt rondom een bepaald thema. Thema's zijn onder andere voorspelbaarheid in leerkrachtgedrag, inrichting van het lokaal, spel en werken met taken. Ook in het schooljaar 2010 - 2011 zal dit project doorgang vinden.

Visuele en verstandelijke beperking

In september 2008 zijn we met een derde, zelfstandige mb-groep gestart. De leerlingen in deze groep hebben naast een visuele ook een verstandelijke beperking. Op dit moment beschikt de school over een volledig onderwijsaanbod (basisonderwijs en voortgezet onderwijs) voor leerlingen met een visuele en verstandelijke beperking. Het team werkt met behulp van het programma Robuust onder leiding van het CED aan het vaststellen van onderwijsarrangementen voor de leerlingen.

Tactiel Profiel

Bij alle kinderen die zijn aangewezen op het volgen van braille, is 'tactiel profiel' afgenomen. Dit is een observatie-instrument om het tactiele functioneren te observeren. Bij sommige andere leerlingen is ook 'Inzicht' afgenomen. Dit is een observatie-instrument

voor het kijken. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de individuele handelingsplannen.

Regelingen en praktische zaken

Vervoer van en naar school

Het vervoer van de leerlingen valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders. Dit betekent dat u de kinderen zelf naar en van school brengt of haalt, of u regelt dit, via de gemeente, met een taxibedrijf. Het aanvraagformulier wordt jaarlijks door de ouders ingevuld, de ondersteunende verklaring van de Commissie van Onderzoek wordt door de school naar de betreffende gemeente verzonden. Graag vernemen wij van u aan het begin van het schooljaar de naam en het telefoonnummer van het taxibedrijf. De maatschappelijk werker kan u eventueel behulpzaam zijn.

Lesgeld en overige kosten

Voor onze leerlingen is geen lesgeld verschuldigd. Om het schoolkamp te kunnen bekostigen vragen wij een bijdrage van € 50,00. Uitgangspunt is dat leerlingen drie keer in hun so tijd op kamp gaan. De vrijwillige bijdrage voor (activiteiten van) de ouderraad is € 25,00.

Schoolmelk

De leerlingen kunnen schoolmelk krijgen. Bij aanvang van het schooljaar ontvangt u een formulier met nadere informatie. Schoolmelk is niet gratis, u krijgt van Melkunie een acceptgiro thuisgestuurd.

Lunchpakket

Alle leerlingen blijven in de middagpauze over op school in de eigen groep. Ze brengen hun eigen lunchpakketje mee. Het is niet toegestaan om snoep, chips, koek en frisdrank of energiedrank tijdens de pauze te nuttigen. Gezonde tussendoortjes als fruit, cracker, of ontbijtkoek zijn wel toegestaan.

Ziekmeldingen en schoolverzuim

Indien uw kind door ziekte of doktersbezoek afwezig is, dient u dit zo spoedig mogelijk te melden bij de receptie van de school tussen 8.00 uur - 8.30 uur. U moet zelf het vervoersbedrijf inlichten! Bij niet-gemelde afwezigheid van de leerling nemen we zo snel mogelijk contact op met de ouders en zijn wij genoodzaakt de leerling te registreren als ongeoorloofd afwezig.

Hoofdluis

Hoofdluis is een vervelend probleem, zowel voor de thuissituatie als op school. Indien u bij uw kind hoofdluis constateert, wordt u verzocht direct contact op te nemen met de leerkracht van uw kind. Op school nemen wij dan onze maatregelen en lichten de overige ouders van de groep in. Vanuit school kunt u informatie krijgen over de bestrijding van hoofdluis. Wij vragen alle ouders en verzorgers om hun medewerking om erger te voorkomen.

Traktaties

Wanneer uw kind jarig is, besteden wij daar graag aandacht aan. In principe wordt de activiteit gevierd binnen de eigen groep. Soms willen kinderen alle groepen langs. Natuurlijk staan we dat toe. Indien uw kind wil trakteren, adviseren wij u vooraf contact op te nemen met de groepsleerkracht of mentor, aangezien sommige van onze kinderen gehouden zijn aan een dieet.

Gym- en zwemkleding

De kleuters en kinderen met een meervoudige beperking en een aantal bovenbouw leerlingen krijgen zwemles in het sportfondsenbad van IJsselmonde. Zij krijgen les van zwemonderwijzers. Voor deelname van uw kind aan dit zwemmen, vragen we toestemming aan u. In de jaarlijkse handelingsplanbespreking wordt afgesproken welke bovenbouw leerlingen zwemles zullen gaan volgen. De eigen leerkracht(en) en vrijwilligers begeleiden de kinderen. Kinderen

met epilepsie worden individueel begeleid door vrijwilligers. Zwemkleding en een handdoek zijn verplicht. Tijdens de gymlessen moeten de leerlingen sportkleding dragen, zoals een gymshirt, gym- of trainingsbroek en gymschoenen.

Schoolbenodigdheden

Alle nodige materialen binnen het so worden door de school verstrekt. De aanschaf van een laptop met brailregel of andere specifieke hulpmiddelen voor gebruik op school of thuis loopt via de verzekering van de ouders.

Schoolbibliotheek

Onze school beschikt over een kleine schoolbibliotheek met verrijdbare kasten. Leerlingen kunnen daar lees- en studieboekjes lenen. We vragen u thuis zorgvuldig met deze boeken om te gaan. Bij beschadigingen die niet meer te repareren zijn, brengen we de kosten in rekening.

Zelf lid worden van de bibliotheek is voor alle leerlingen een aanrader. Voor kinderen en jongeren zijn er tijdschriften in braille of gesproken vorm. Voor abonnementen en eenvoudige leesboeken (op AVI niveau) in braille kunt u terecht bij Dedicon. Zij vragen hiervoor een bijdrage. U kunt voor tijdschriften bellen met het telefoonnummer T 0486 48 64 86. Kijk voor meer informatie op www.dedicon.nl.

Voor het aanvragen van leesboeken voor gevorderde lezers, kranten en tijdschriften in braille of op daisy-cd's kunt u contact opnemen met Loket Aangepast Lezen. Kijk voor meer informatie www.aangepast-lezen.nl.

Filmen en foto's op school

Soms worden er foto's of filmopnames gemaakt bij feestelijke gebeurtenissen. Als u liever niet wilt dat uw kind op de foto of film komt, kunt u dit aangeven en hiervoor een formulier invullen dat in het dossier van uw kind wordt opgenomen.

Soms worden er opnames van lessen gemaakt met als doel ons onderwijs te verbeteren

(School Video Interactie Begeleiding).

Deze opnames worden alleen gebruikt voor interne studie.

Verzekeringen

Schoolongevallenverzekering

Uw kind is verzekerd tegen ongevallen die plaatsvinden op de school. Ook op de weg erheen en terug naar huis. Deze verzekering geldt ook bij alle activiteiten die worden ondernomen in schoolverband. Bagage bij schoolactiviteiten is van verzekering uitgesloten. Ook schade aan kleding en brillen komt niet voor vergoeding in aanmerking. Diefstal van goederen valt evenmin onder deze verzekering.

Aansprakelijkheidsverzekering

Het bestuur van de school heeft een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten voor alle personeelsleden en hulpkrachten. Deze verzekering dekt de risico's van het schoolbestuur, het personeel en ieder die op verzoek van de directie activiteiten van kinderen begeleidt. De persoonlijke aansprakelijkheid van de kinderen valt niet binnen de dekking van deze verzekering.

Schorsing en verwijdering

Ondanks alle aandacht die wordt besteed aan het bieden van een veilig klimaat binnen Visio Onderwijs, kan het voorkomen dat de veiligheid van medeleerlingen of medewerkers op enigerlei wijze in gevaar wordt gebracht door een leerling. Er zal dan direct een gesprek volgen met de leerling en zijn ouders. Eventueel kan de adjunct-directeur besluiten tot schorsing voor een bepaalde periode. De schorsing wordt schriftelijk bevestigd en in kopie gestuurd aan het bevoegd gezag, de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie. Indien het schorsen niet het gewenste effect heeft, kan verwijderen van school een vervolgstap zijn. De directie raadpleegt in dat geval de betrokken leerkracht en gaat een gesprek aan met de ouders. Vervolgens zal de directie het bevoegd gezag adviseren over het

verwijderen voorzien van een deugdelijke motivering. Wanneer ouders het niet eens zijn met het besluit kunnen zij dit binnen zes weken schriftelijk kenbaar maken. Hierop moet het bevoegd gezag binnen vier weken reageren.

De school heeft een inspanningsverplichting van acht weken om voor de leerling een geschikte andere school te vinden. De leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie worden op de hoogte gesteld.

Klachtenregeling en vertrouwenspersonen

Het is van groot belang dat de school een veilige leeromgeving biedt. De leeromgeving moet vrij zijn van ongewenste omgangsvormen zoals seksuele intimidatie, agressie en geweld. Het klimaat op onze school moet zo zijn dat leerlingen, docenten en andere medewerkers goed op de hoogte zijn van het beleid over ongewenste omgangsvormen én dat men zich vrij voelt onregelmatigheden te melden. Visio heeft een klachtenregeling voor leerlingen, cliënten en hun ouders. Als u nog geen exemplaar van de klachtenregeling in uw bezit heeft, kunnen wij u op verzoek de regeling toesturen. Binnen deze regeling zijn duidelijke procedures geformuleerd, zodat iedere klacht serieus en met zorg wordt behandeld.

Klacht indienen

De meeste klachten zullen in onderling overleg tussen ouders, leerling, personeel en schoolleiding worden weggenomen. Wanneer dit niet tot een bevredigende oplossing leidt of de leerling en/of ouders de klacht niet op deze wijze wensen te bespreken kan een beroep worden gedaan op de regeling klachtopvang voor cliënten en leerlingen.

Regeling klachtopvang voor cliënten en leerlingen

De regeling klachtopvang voor cliënten en leerlingen kent twee vormen van klachtbehandeling. Degene die een klacht

heeft, is vrij één van de twee vormen te kiezen.

1 Bemiddeling door een vertrouwenspersoon:

Verspreid over alle locaties zijn er zes vertrouwenspersonen voor cliënten en leerlingen binnen Visio benoemd. Bij het indienen van een klacht kan een vertrouwenspersoon naar keuze worden benaderd, dit is niet gebonden aan de dichtstbijzijnde locatie. Leerlingen en/of hun ouders kunnen mondeling, schriftelijk, telefonisch of per e-mail contact opnemen met een van de vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersoon zorgt voor de eerste opvang van en advies aan de leerling of ouder die een klacht indient en kan bemiddelen bij gesprekken tussen klager en aangeklaagde. Daarnaast kan de vertrouwenspersoon begeleiden bij het melden van de klacht – indien gewenst – bij een externe vertrouwenspersoon of bij de Klachtencommissie voor cliënten en leerlingen van Visio.

Vertrouwenspersonen voor cliënten en leerlingen Visio

- Yvonne Bisseling
Koninklijke Visio Onderwijs Grave
T 088 585 82 50
- Paola van Kuijk
Koninklijke Visio Onderwijs Breda
T 088 585 82 00
- Sytske Brandenburg
Koninklijke Visio Onderwijs Rotterdam
T 088 585 83 30
- Jan Valckx
Koninklijke Visio Revalidatie & Advies
T 088 585 87 24
- Marian van 't Westende
Koninklijke Visio WDC Grave
T 088 585 85 14
- Gisèle van Bon
Koninklijke Visio Breda
T 088 585 80 28
- Mieke Delmeire
Koninklijke Visio De Vlasborch
T 088 586 15 00

2 Behandeling door de Klachtencommissie voor cliënten en leerlingen:

Behandeling van een klacht door de Klachtencommissie is een formele procedure, die aan wettelijke regels gebonden is. De Klachtencommissie bestaat uit acht personen. Vier hiervan zijn externe leden en vier leden zijn verbonden aan Visio. Op deze wijze kan de Klachtencommissie zich een onafhankelijk oordeel vormen. De klager en aangeklaagde worden zowel schriftelijk als mondeling gehoord door de commissie. Ook kan de commissie, indien zij dit nodig acht, een onderzoek instellen of deskundigen inschakelen. In principe doet de Klachtencommissie binnen drie maanden uitspraak.

Zoals hiervoor al gezegd, is het niet verplicht eerst bemiddeling te vragen alvorens een formele klacht in te dienen. Leerlingen en/of ouders zijn vrij de stap te nemen waarvan zij denken dat deze de beste is.

Seksuele intimidatie en ongewenste intimiteiten

De klachtenregeling voor cliënten en leerlingen is ook van toepassing voor klachten over seksuele intimidatie en ongewenste intimiteiten. Ook voor deze klachten kunnen dus de interne vertrouwenspersonen of de Klachtencommissie voor cliënten en leerlingen benaderd worden. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor de indiener van een klacht over seksuele intimidatie of ongewenste intimiteiten om desgewenst te kiezen voor behandeling door een externe vertrouwenspersoon of de vertrouwensinspecteur van de Onderwijsinspectie.

Externe vertrouwenspersonen Visio
Centrum Maatschappelijk Werk Cuijk
T 0485 31 85 99

Centraal meldpunt vertrouwensinspecteurs
Voor klachten over seksueel misbruik, seksuele intimidatie, ernstig fysiek of geestelijk geweld, kunt u ook contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de onderwijsinspectie T 0900 111 31 11.

Meldplicht seksueel geweld

Schoolleiding, contactpersonen en vertrouwenspersonen zullen een klacht van ouders en/of leerlingen zorgvuldig behandelen. Bij klachten waarbij mogelijk sprake is van ontucht, aanranding of een ander zedendelict, is de school verplicht tot het doen van aangifte bij de officier van justitie.

Inspectie van Onderwijs

Als u vragen heeft over het onderwijs in het algemeen of aan de Inspectie in het bijzonder, dan kunt u contact opnemen met:
Inspectie van Onderwijs
info@owinsp.nl
www.onderwijsinspectie.nl
T 0800 80 51 (gratis).

Wet bescherming persoonsgegevens

De gegevens die door de ouders (voogden) aan de school verstrekt worden en de resultaten van testen en toetsen van de leerlingen worden door de school gebruikt voor:

- Schooladministratie
De school is verplicht een leerling-administratie te voeren. Deze gegevensverzameling valt onder het vrijstellingsbesluit van de Wet Bescherming Persoonsgegevens.
- Leerlingbegeleiding
De door de leerling behaalde resultaten spelen een belangrijke rol bij het begeleiden van de leerlingen. Ook deze administratie is vrij van meldingsplicht door het vrijstellingsbesluit van de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

Daarnaast worden deze gegevens statistisch verwerkt ten behoeve van de evaluatie van het onderwijskundig beleid van de school en het gemeentelijk onderwijsbeleid. Dit vindt plaats in de Onderwijsmonitor PO/VO gemeente Rotterdam. De onderwijsmonitor levert uitsluitend geanonimiseerde statistische informatie en de daaraan ten grondslag liggende gegevensverzameling is aangemeld bij het College Bescherming Persoonsgegevens.

Tijden, vakanties, ons team

Schooltijden

Maandag:	8.30 uur – 14.00 uur
Dinsdag:	8.30 uur – 14.00 uur
Woensdag:	8.30 uur – 12.30 uur
Donderdag:	8.30 uur – 14.00 uur
Vrijdag:	8.30 uur – 14.00 uur

Vakantie

De overheid stelt elk jaar de vakantieperiodes vast, met name in verband met de vakantiespreiding. Wij houden ons zoveel mogelijk aan het advies van de overheid.

Het vakantierooster van het schooljaar 2010 - 2011

- Herfstvakantie
18-10-2010 t/m 22-10-2010
- Kerstvakantie
20-12-2010 t/m 31-12-2010
- Krokusvakantie
28-02-2011 t/m 04-03-2011
- Pasen
22-04 - 2011 t/m 25-04-2011
- Meivakantie
02-05-2011 t/m 13-05-2011
- Hemelvaartsvakantie
02-06-2011 t/m 03-06-2011
- Pinksteren
13-06-2011
- Zomervakantie
04-07-2011 t/m 12-08-2011

Gedurende het schooljaar plannen we een aantal studiedagen. Uw kinderen zijn dan vrij. Via de jaarkalender die u aan het begin van het schooljaar ontvangt, brengen we u op de hoogte van de data.

Verlof buiten schoolvakanties om

Extra verlof is niet mogelijk tenzij er sprake is van artikel 13 A van de leerplichtwet.

Er zijn twee soorten verlof:

- 1 extra vakantieverlof
- 2 extra verlof wegens gewichtige omstandigheden

Voor beide soorten geldt dat er een maximum van tien dagen aan verbonden is.

Bij 1 is alleen sprake van toekenning van verlof indien aantoonbaar is dat een van beide ouders door de specifieke aard van zijn/haar beroep niet in staat is om tijdens de schoolvakanties vakantie te genieten. Verlof dient schriftelijk aangevraagd te worden bij de directie van de school. Verlof kan nooit worden toegekend in de eerste 2 weken na de zomervakantie.

Bij 2 kan verlof worden toegekend bij bijzondere plezierige of minder plezierige gebeurtenissen zoals verhuizingen, gezinsuitbreiding, overlijden, huwelijk e.d. Ook dit verlof dient schriftelijk te worden aangevraagd bij de directie van de school.

Indien er voor meer dan tien dagen verlof wordt aangevraagd of genomen dan dient de directie de aanvraag te melden bij de leerplichtambtenaar van de gemeente. Indien de directie van de school het nodig vindt, kan er overleg met de leerplichtambtenaar plaatsvinden.

Activiteiten

In de loop van het schooljaar vinden er verschillende activiteiten plaats. We vieren Sinterklaas, Kerstmis en Pasen. Daarnaast is er in september de sportdag, en in oktober besteden we uitgebreid aandacht aan de kinderboekenweek. Op 15 oktober besteden we aandacht aan de internationale 'dag van de witte stok'. Eens per jaar vinden de projectweken plaats met de hele school. Het schoolkamp is in mei of in juni. De laatste week van het schooljaar organiseren wij het eindfeest met het hele so. Ook het hele jaar door zijn er de 'bijzondere' lessen vanuit de

kinderboerderij, musea, de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam en de Openbare Bibliotheek.

Ons team

- Domeindirecteur
Teja Tas
- Management-assistente
Marjolijn van der Does
- Locatieleider/adjunct-directeur
Ulco van der Ende
- Coördinator
Gyntha Goertz
- Coördinator MG
Ingrid Stekelenburg
- Groepsleerkrachten
Ingrid Stekelenburg, Tineke van Uffelen, Monique Stolker, Ardy v.d. Lugt, Stephanie Rensen-Dopper, Marion Brilllemans, Christine Oskamp, Monique Botterman, Wouter den Engelsman, Ingrid Smit
- Leraarondersteuners/ Klassenassistenten
Marga Oude-Kamphuis, Marije Bos, Yvonne van Peelen, Ruby van Ouderaarden, vacature
- Orthopedagoog:
Renske Koonstra
- Leerkrachten individuele begeleiding/ specialisten:
Thea den Dulk, Gyntha Goertz
- Vakleerkrachten
Bewegingsonderwijs: Wim van der Gugten
Handvaardigheid/techniek: Annelies Zonneveld
Tekenen/huishoudkunde: Yvonne Morak
- Onderwijsondersteuning
Administratie: Allegonda Bos
Huismeester: Aad Merk
Receptie: Willeke van Wurmond, Bea Eefsting

Jaarlijks begeleiden wij een aantal stagiaires van diverse opleidingen (Pabo, Pedagogiek, SPW).

Deel 3 / Voortgezet speciaal onderwijs

Gegevens van de school

Adres

Koninklijke Visio
onderwijs
Heindijk 4
3079 PM Rotterdam
T 088 585 83 30
F 088 585 83 31
E onderwijsrotterdam@visio.org
www.visio.org

Directeur en adjunct-directeur

Domeindirecteur Visio onderwijs: Teja Ras
Locatieleider/ adjunct-directeur:
Ulco van der Ende
Coördinator vso: Jacco van der Hoogt

Locatie en gebouw

Onze school staat in de deelgemeente IJsselmonde; een woonwijk in Rotterdam waar nog enkele andere scholen voor basis- en voortgezet onderwijs staan. In 2009 hebben wij hier een geheel nieuw en volledig aangepast gebouw met gymzaal betrokken. Het schoolgebouw bestaat uit twee verdiepingen. Op de begane grond bevindt zich een aantal klas- en vaklokalen. We beschikken onder andere over een lokaal voor handvaardigheid en techniek, een natuurkunde/scheikundelokaal, een leskeuken en een apart, aangepast speellokaal. Op de eerste verdieping bevinden zich de gymzaal en de fitnessruimte.

Aantal leerlingen per 1 januari 2010

soort onderwijs	aantal leerlingen per 1 januari 2010
speciaal onderwijs (inclusief mb)	57
voortgezet speciaal onderwijs (inclusief vso mb)	50
ambulante onderwijskundige begeleiding	240
Totaal	347

Uitstroomgegevens 2005 - 2009

	vso	naar
2005	-	
2006	4	mbo
2007	7	mbo en regulier ander voortgezet onderwijs
2008	6	mbo, regulier vo en arbeid
2009	10	mbo en arbeid

De school - voortgezet speciaal onderwijs - in het kort

Onze school in Rotterdam is in de eerste plaats een gewone school waar leerlingen leren en zich ontwikkelen. Toch is het óók een heel speciale school. De visuele beperking van de leerlingen vraagt om aanpassing van het onderwijs. In het regulier onderwijs wordt steeds meer gebruik gemaakt van visueel aantrekkelijke materialen en methoden. Voor leerlingen met een visuele beperking kan dat problemen opleveren. Wij als team staan dagelijks voor de taak de ziende wereld voor onze leerlingen begrijpelijker te maken. Daarbij houden we rekening met de mogelijkheden en beperkingen van iedere leerling. Behalve een visuele beperking, hebben onze leerlingen soms ook andere beperkingen. Ze hebben bijvoorbeeld leer- of gedragsproblemen, of een ziekte die aanpassingen vergt. Dat maakt het onderwijs speciaal én aangepast aan de mogelijkheden van iedere leerling. Voor iedere leerling stellen we, samen met de ouders, een handelingsplan op. Daarin staan de afspraken die we maken voor de komende periode. Voordat leerlingen in staat zijn iets te leren, moeten zij zich veilig voelen op school. Daarom besteden we daar ook veel aandacht aan. Iedere leerling heeft een vaste mentor. Dit is voor de leerling (meestal) de eerste vertrouwenspersoon. Ook besteden we aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van iedere leerling. We benaderen de leerlingen met respect en ondersteunen ze bij het opgroeien naar

zelfstandige en gelijkwaardige deelnemers aan de samenleving. Binnen de grenzen van hun mogelijkheden spreken wij onze leerlingen hierop aan en dagen hen uit om de, soms moeilijke, stappen hierin te nemen. De slechtziende en blinde (op braille aangewezen) leerlingen krijgen de meeste lessen samen met hun groep. Waar nodig geven we binnen de lessen een verschillend aanbod. Bij sommige vakken kiezen we nadrukkelijk voor een onderscheid in aanbod tussen slechtziende leerlingen en leerlingen die zijn aangewezen op braille. En natuurlijk organiseren we, zoals elke andere school, activiteiten door het schooljaar heen zoals een schoolkamp en het eind(examen)feest.

Inhoud van ons onderwijs

Algemeen

Wij willen een fundament leggen voor de toekomst. Dat doen we door de leerlingen te leren wie ze zijn, ze sociaal vaardig te maken, ze leren keuzes te maken en verantwoordelijkheid te dragen, maar vooral door ze een goede opleiding aan te bieden waarmee ze kansen krijgen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt. Het is voor onze leerlingen van groot belang dat zij een reëel beeld krijgen van hun mogelijkheden en leren die mogelijkheden te benutten. Op het vso doen de leerlingen op verschillende gebieden ervaringen op. Zij nemen bijvoorbeeld deel aan schooloverstijgende projecten zoals excursies, werkweken, sportdagen en ze doorlopen werkervaringstrajecten (een werk-vorm waarbij leerlingen kennismaken met en leren werken in bedrijfsorganisaties). We streven ernaar om deze werkvormen in samenwerking met reguliere vmbo-opleidingen te laten plaatsvinden als dat mogelijk is. De leerlingen leren hun eigen mogelijkheden en beperkingen ontdekken. Bijvoorbeeld: 'wie ben ik', 'wat kan ik', 'wat wil ik' en 'hoe kan ik functioneren in de buitenwereld?'

Om de leerlingen te stimuleren keuzes te

leren maken en daar verantwoordelijkheden in te dragen, bieden we onder meer keuze-cursussen aan (toneel, tekenen, EHBO, muziek, weerbaarheidstraining).

Leerstof

In het vso krijgen de leerlingen dezelfde leerstof aangeboden als in het reguliere voortgezet onderwijs. Inhoud en tempo stemmen we zoveel mogelijk af op de mogelijkheden van het kind. In vergelijking met normaal ziende leeftijdsgenoten hebben onze leerlingen gemiddeld meer tijd nodig (minimaal vijf jaar) om zich de leerstof eigen te maken. De leerroute van elke leerling leggen we vast in het driedelige handelingsplan (leerroute, vakwerkplan en individueel handelingsplan). De onderwijsroutes van de havo en de mavo worden afgesloten door een landelijk staatsexamen, schriftelijk en mondeling. De leerroutes van het vmbo kaderberoeps en basisberoeps worden door middel van schoolexamens met de samenwerkende scholen afgesloten. Vanaf 2008 is het voor de leerlingen van vmbo en praktijk-onderwijs (pro) mogelijk certificaten (via KPC, IVIO en SVH) te behalen waarmee startkwalificaties verworven kunnen worden om de aansluiting bij het middelbaar beroeps onderwijs (mbo) te verbeteren.

havo

We bieden binnen het vso in Rotterdam de havo-opleiding aan. Vooralsnog is de opleiding zeer individueel ingericht en wordt vorm gegeven door combinatie met de groepen van de mavo.

vmbo

Het vmbo begint met de onderbouw die in principe twee jaar duurt, maar voor onze leerlingen vaak drie jaar vanwege de visuele beperking. Leerlingen krijgen dan een breed scala aan vakken en worden voorbereid op de keuze van een leerweg. Een keuze voor een leerweg is een keuze voor een manier van leren. Een leerweg is een route naar

vervolgonderwijs. In het schooljaar 2010 - 2011 bieden we de volgende leerwegen aan:

- 1 de theoretische leerweg (mavo, theoretische leerweg)
- 2 de beroepsgerichte leerweg (praktisch) bestaande uit de kader- en de basisberoepsgerichte leerweg.

De theoretische leerweg mavo en de leerweg havo worden afgesloten met een staatsexamen. De beroepsgerichte leerweg wordt afgesloten met een examen van de school waarmee samengewerkt wordt via een extraneus regeling.

De theoretische leerweg (mavo)

Deze leerweg is nog niet gericht op een bepaald beroep. Een leerling kan doorstromen naar het mbo (vak- of middenkaderopleiding) of naar het havo. Als het leren makkelijk gaat, en de leerling wil hier voorlopig nog mee doorgaan, kan het beste gekozen worden voor deze leerweg.

De beroepsgerichte leerweg

Deze leerweg is geschikt als een leerling het liefst leert door praktisch bezig te zijn. Met deze leerweg kan een leerling doorstromen naar de basisberoepsopleidingen in het mbo.

De leerweg is onderverdeeld in een kaderberoepsgerichte leerweg en een basisberoepsgerichte leerweg.

Binnen iedere leerweg van het vmbo, halverwege het derde leerjaar, wordt een sector gekozen. Een sector kiezen heeft te maken met de beroepsopleiding die een leerling wil gaan volgen en welk beroep hij later wil gaan uitoefenen. Bij het kiezen van een sector kan een leerling zichzelf afvragen wat hij interessant en boeiend vindt en wat hem een leuk beroep lijkt. Als hulpmiddel om tot een goede sector- en vakkenkeuze te komen wordt bij iedere leerling een toets van het CITO afgenomen.

Er zijn vier sectoren:

- Zorg en Welzijn
- Techniek
- Economie
- Landbouw

Deze sectoren hebben ieder weer verschillende afdelingen. Een leerling kiest een sector na de basisvorming. Hierbij dient aangemerkt te worden dat wanneer een leerling de basisgerichte of kadergerichte leerweg volgt, alleen de sector economie gekozen kan worden (bij de theoretische leerweg kan voor alle vier gekozen worden).

Praktijkonderwijs

Het vso Rotterdam biedt ook praktijkonderwijs (pro) aan. Het praktijkonderwijs is ingericht voor moeilijk lerende jongeren. Verweven in de doelstelling 'toeleiding naar arbeid' is het onderwijs zo breed mogelijk ingericht. In de onderbouw (twee jaar) maken we gebruik van de methode 'Promotie'. 'Promotie' zet vakken als rekenen, taal, cultuur en maatschappij zodanig neer dat een contextrijke en logische wijze van natuurlijk leren ontstaat.

Een belangrijk uitgangspunt in het eerste en tweede leerjaar zijn de sociale competenties. Hierbij staan de volgende competenties centraal:

- Samenwerken
- Een keuze maken
- Jezelf presenteren
- Werkhouding
- Omgaan met kritiek
- Rekening houden met elkaar
- Omgaan met ruzie
- Opkomen voor jezelf
- Gevoelens delen
- Handicap verwerking.

Deze competenties worden geleerd en geoefend in alle vakken die de leerlingen krijgen. Vooral in de praktijkvakken nemen ze een belangrijke plaats in. In het derde leerjaar zijn de sociale competenties een onderdeel van de arbeidscompetenties. De interne stage staat hierbij centraal. In het vierde en vijfde

Deel 3 / Voortgezet speciaal onderwijs

leerjaar volgen de leerlingen één of meerdere externe stages waarbij de toeleiding naar betaalde arbeid of plaatsing op een middelbare beroepsopleiding het doel is.

In de eerste twee leerjaren (pro 1 en pro 2) krijgen de leerlingen de volgende praktijkvakken:

- zorg en welzijn
- plant en dier
- Nederlands
- gym
- cultuur en maatschappij
- tekenen
- techniek

Alle leerlingen in het praktijkonderwijs hebben een mentor die de handelingsplangesprekken met de leerling en de ouders voert. De leerling heeft daarnaast regelmatig coachingsgesprekken met de mentor. Bij een coachingsgesprek gaat het erom dat de leerling

gestimuleerd en geprikkeld wordt zelf te leren, over zichzelf na te denken, meer uit zichzelf te halen en zichzelf te ontwikkelen. Eigenlijk gaat het om drie vragen:

- Wie ben ik?
- Wat wil ik?
- Wat kan ik?

De leerlingen krijgen drie keer per jaar een rapport. Daarnaast verzamelen de leerlingen bewijzen van wat ze geleerd hebben in hun portfoliomap.

Vso mb

Sinds het schooljaar 2008 - 2009 heeft Visio Rotterdam een groep vso mb (meervoudige beperking). Het betreft leerlingen vanaf 13 jaar met een meervoudige beperking die een leerroute krijgen aangeboden al naar gelang het ontwikkelingsniveau van de individuele leerling. Om het onderwijsaanbod en de leeromgeving zo goed mogelijk in te richten is

een projectgroep in het leven geroepen die de ontwikkeling van vso mb op alle onderwijslocaties van Visio gaat monitoren.

Leerlijnen

Binnen elke leerweg kennen we een verschillend pakket aan vakken. Binnen elk vak volgen we de leerlijn zoals die door de methode wordt aangegeven.

Extra voor onze leerlingen

Individuele begeleiding

Waar nodig kunnen we extra aandacht, hulp en individuele begeleiding inzetten.

Voor veel leerlingen is individuele begeleiding belangrijk. Een leerling kan, indien deze extra begeleiding noodzakelijk is voor de voortgang van het leerproces, onder leiding deze begeleiding krijgen. De afspraken hierover, staan beschreven in het individuele handelingsplan. Indien het noodzakelijk is, worden specialisten vanuit Visio revalidatie ingezet.

Taal voor allochtone leerlingen

Bij Visio Onderwijs Rotterdam zijn verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd onder de leerlingen. Bij de leerlingen die het Nederlands niet voldoende beheersen om de lessen adequaat te kunnen volgen, wordt NT2 aangeboden. NT2 is 'Nederlands als tweede taal'.

Bij gesprekken met ouders die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen, vragen wij de ouders zelf voor een tolk te zorgen, bijvoorbeeld via familie of kennissen.

Samenwerken met zorg

Visio onderwijs en Visio revalidatie werken al enige tijd samen op het gebied van onderwijs en zorg. Een aantal leerlingen maakt gebruik van de woonvoorziening van Visio. Binnen de organisatie Visio maken we ook gebruik van de kennis van de zorgmede-

werkers van Visio; zo werken we samen met Revalidatie & Advies in Breda. Samenwerken met zorg gebeurt bij: aanmelding en diagnostisch onderzoek, therapieën, visuele training, onderzoek en advies naar visuele hulpmiddelen, oriëntatie- en mobiliteits-training, vragen, demonstraties en onderzoek rond computergebruik en begeleiding bij algemene dagelijkse levensverrichtingen.

Organisatie van het onderwijs

Groepssamenstelling

Het vso in het schooljaar 2010 - 2011

- vso mb 1
- vso mb 2
- pro 1 en pro 2
- pro 3, pro 4 en pro 5
- vmbo basisvorming leerjaar 1 (2 niveaus, BB/KB en KB/mavo)
- vmbo basisvorming 2 leerjaar 2 (2 niveaus, BB/KB en KB/mavo)
- Leerjaar 3 vmbo basisberoeps en theoretische leerweg (mavo/havo)
- Leerjaar 4 vmbo basisberoeps en theoretische leerweg (mavo en havo)
- Leerjaar 5 vmbo basisberoeps en theoretische leerweg (mavo en havo)

De groepen zullen, daar waar dit mogelijk is, gecombineerd les krijgen.

Iedere groep heeft een eigen mentor.

Verschillende docenten verzorgen de lessen gedurende de hele week.

Handelingsplan

Samen met u en de leerling stellen we een handelingsplan op. Rondom de leerling wordt een kernteam geformeerd. Daarin zitten medewerkers die direct betrokken zijn bij het onderwijs van de leerling. Het handelingsplan beschrijft naar aanleiding van de intake en de daarbij behorende onderzoeken en adviezen, de geplande leerroute van de leerling. Minimaal één keer per schooljaar voert de mentor een handelingsplangesprek met de

leerling. Ouders en verzorgers worden hiervoor ook uitgenodigd en kunnen desgewenst deelnemen aan het gesprek. Ook is het mogelijk, als de omstandigheden dat vereisen, dat er een orthopedagoog of maatschappelijk werker bij het gesprek aanwezig is. In de bespreking komen de visuele, fysieke, sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkelingen van de leerling en diens toekomstwensen ter sprake. De mentor maakt een verslag van ieder gesprek. Dit wordt u toegezonden. Aan het einde van het schooljaar vindt altijd een evaluatie van het handelingsplan plaats.

Het handelingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

A Het stabiele deel

- 1 Algemene gegevens
- 2 Diagnose
- 3 Externe gegevens
- 4 Persoonlijke factoren
- 5 Perspectief

B Het onderwijskundige deel

- 1 Het leerroeteplan; beschrijft op hoofdlijnen de route die wordt bewandeld binnen de basisvorming of een bepaalde leerweg.
- 2 Het vakwerkplan (groepsplan); beschrijft concreet en specifiek de te doorlopen vakken per trimester. Dit is een operationeel stuk dat eigendom is van de leerling waar dagelijks mee gewerkt wordt.
- 3 Het individuele plan; beschrijft de afspraken die we met u en uw zoon/dochter maken om de doelstellingen van het onderwijs te behalen. Het zijn individuele afspraken en dus voor ieder kind anders. Het is mogelijk dat de basisvoorwaarden die de school biedt al voldoende zijn om de beoogde doelen te halen. In dat geval blijft het individuele plan leeg.

Lesuitval

De lesuitval binnen het vso proberen we zoveel mogelijk te voorkomen, maar is soms onvermijdelijk. Bij uitval van een les of bij een

tussenuur blijven leerlingen op school; het lesrooster wordt zo mogelijk aangepast. Net als voorgaande jaren zijn er ook in dit schooljaar maximaal zes studiedagen gepland. De eerste drie studiedagen zijn direct na de grote vakantie.

Over de andere studiedagen wordt u vooraf, door de school geïnformeerd.

Te laat komen, afwezigheid, overblijven

Onze leerlingen hebben hun eigen verantwoordelijkheid om op tijd aanwezig te zijn in de lessen. Wij verwachten dat zij minimaal vijf minuten voor aanvang van de les op school zijn. De afspraken met taxi's moeten zo gemaakt worden, dat op tijd aanwezig zijn mogelijk is. Als er problemen zijn met op tijd aanwezig zijn, dan moet de leerling dit op tijd doorgeven aan de mentor. Leerlingen blijven tussen de middag op school over. Er is dan gelegenheid te lunchen.

Buitenschoolse activiteiten

Elk schooljaar organiseren we een aantal buitenschoolse activiteiten. Deze activiteiten duren één dag tot maximaal een week (de schoolwerkweek). De school organiseert jaarlijks sportdagen waar zowel de leerlingen als de leerkrachten aan deelnemen. Ieder jaar organiseert het vso een schoolwerkweek. Dit is voor iedere leerling een verplichte activiteit.

Verlof

We volgen zo veel mogelijk de door de overheid vastgestelde vakanties. Indien u extra verlofdagen wilt voor bijzondere omstandigheden, moet u dat schriftelijk aanvragen bij de adjunct-directeur vso. Deze bepaalt of toestemming kan worden verleend binnen de wettelijke kaders. U wordt daarvan schriftelijk op de hoogte gebracht.

Ons medewerkersteam

De domeindirecteur onderwijs is eindverantwoordelijk voor de scholen en de ambulante onderwijskundige begeleiding.

De adjunct-directeuren zijn integraal verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken binnen de school. De teamleden verzorgen het dagelijks onderwijs. De oogarts verricht oogheelkundig onderzoek voor de Commissie van Onderzoek (CvO), die beslist over de toelating van leerlingen. Ongeveer eens per jaar ziet de oogarts alle leerlingen. De schoolarts onderzoekt de leerlingen bij het adviesonderzoek of op aanvraag. De maatschappelijk werker(ster) werkt onder andere voor de CvO en ondersteunt het dagelijks proces op maatschappelijk-sociaal niveau. De orthopedagoog is werkzaam voor het diagnostisch onderzoekteam (DOT). Hij ondersteunt en geeft advies aan leerkrachten bij het opstellen van handelingsplannen en het uitvoeren daarvan. De didacticus maakt ook deel uit van het DOT en adviseert op onderwijskundig niveau de leerling, ouders en de school.

Het team dat betrokken is bij het geven van onderwijs aan uw kinderen bestaat uit meer

dan alleen *vakdocenten*. Iedere groep heeft een eigen *mentor*. Deze bewaakt de voortgang van het leerproces aan de hand van het vakwerkplan en het individuele plan. Mocht u als ouder/verzorger de behoefte hebben om over de voortgang van het leerproces te praten, dan kunt u altijd contact opnemen met de mentor. De *vakdocenten* verzorgen tevens de lessen bewegingsonderwijs, tekenen, handvaardigheid en techniek. Muziek, dans en andere culturele activiteiten worden middels keuzecursussen aangeboden onder schooltijd. Op onze school zijn ook *specialisten* werkzaam die uw kind zonodig individuele begeleiding geven. De *brilledocent* leert blinde leerlingen braille-lezen. De *NT2-docent* verzorgt het Nederlands als tweede taal onderwijs. De *maatschappelijk werker* staat altijd klaar voor de leerlingen bij sociaal-emotionele problemen. U kunt de maatschappelijk werker altijd benaderen bij zaken als vervoer en extra hulpmiddelen. Onderwijskundige aspecten bespreekt u met de *vakdocent*.

We hebben een parttime *systeembeheerder*. De systeembeheerder is verantwoordelijk voor het 'in bedrijf houden' van alle computers op school. Vanuit Visio werken er medewerkers voor *oriëntatie & mobiliteit, algemene dagelijkse levensverrichtingen, tactiele- en zientraining*.

De *secretarissen/administratief medewerkers* verzorgen uiteraard de administratie van de school. De administratie is vaak het zenuwcentrum van de school, waar alle lijnen samen komen en van waaruit de interne communicatie begint. De ziek- en beter-melding van leerlingen en personeel verloopt via de administratie. Een *huismeester* is niet te missen op een school als deze. Daarnaast hebben we *ondersteunend personeel* dat zorg draagt voor het kopiëren, het zetten van koffie, het braileren en nog veel meer. De *schoonmaaksters*, tot slot, zorgen ervoor dat de school dagelijks schoongemaakt wordt.

Hoe werken we samen met ouders?

Algemeen

Wij hechten zeer aan een actieve betrokkenheid van de ouders. U kent uw kind tenslotte het beste, en het onderwijs sluit beter aan bij uw kind als er regelmatig overleg is tussen ouders en leerkrachten. Wij verwachten dat u contact met ons opneemt als u vragen of problemen hebt met het onderwijs aan uw kind. Van onze kant proberen wij u zo goed mogelijk te informeren over en te betrekken bij alles rond de school en uw kind.

Wij doen dat op de volgende wijze:

- Jaarlijks vindt het gesprek over het handelingsplan plaats.
- Bij de rapportuitreiking (driemaal per jaar) is er de mogelijkheid een gesprek aan te vragen met de mentor over de voortgang van uw kind.
- U ontvangt drie maal per jaar een nieuwsbrief met informatie vanuit school.

- We nodigen u uit voor een informatiebijeenkomst en de open dagen.
- Ouders zijn altijd welkom voor een bezoek aan de klas.
- Via de Visio onderwijs website kunnen ouders elkaar ontmoeten en snel en direct zaken opzoeken die op school spelen en leven.

Ouderraad

We hebben een actieve ouderraad. De ouderraad organiseert en ondersteunt het team bij allerhande activiteiten. Daarnaast organiseert de ouderraad ieder schooljaar een informatieavond over een onderwerp dat gekozen wordt door de ouders.

De namen van de leden van de ouderraad zijn:

Dhr. J. v.d. Pas

Mw. I. Wiedijk

Mw. J. Koster

Mw. M.Rink

Mw. C.Groote

Dhr. M. Hekman

Mw. E. Fidecius

Namens het personeel:

Mw. J. Schuurman

Mw. I. Stekelenburg

Medezeggenschapsraad

Er zit een delegatie van ouders in de medezeggenschapsraad (MR) van Visio Zuid en in de BMR (bovenschoolse medezeggenschapsraad) van Visio . Die raad geeft advies en instemming over allerlei beleidszaken van Visio Onderwijs. In de bijlage vindt u de namen van de leden van de MR.

De resultaten van het onderwijs

De lessen worden over het algemeen klassikaal aangeboden. Het vakwerkplan biedt echter mogelijkheden om te differentiëren binnen dit klassikale aanbod. Op deze wijze kunnen we het programma afstemmen op de

individuele mogelijkheden van de leerlingen. Als de leerlingen het vso doorlopen hebben, verlaten zij de school. Afhankelijk van de leerweg die zij doorlopen hebben, met een diploma, certificaat, getuigschrift of een schoolverklaring. Die leerlingen die na het behalen van het diploma naar het regulier vervolgonderwijs gaan, bijvoorbeeld het mbo, krijgen begeleiding van een ambulant onderwijskundig begeleider van onze school. Tussentijdse terugverwijzing naar het regulier voortgezet onderwijs vindt ook plaats. Ook die leerlingen krijgen vanaf dat moment begeleiding door een ambulant onderwijskundig begeleider van de school.

De ontwikkeling van het onderwijs

Algemeen

Bij Visio onderwijs is 'leren leren' een belangrijk thema binnen de onderwijsontwikkeling. Het vso probeert aansluiting te vinden bij deze leerpsychologie door de leerlingen inzicht te geven in hun leerproces, keuzes te laten maken binnen hun leerproces en zelfstandig en duaal te laten leren. Op deze wijze sluiten we aan bij het basisbegrip dat leren het construeren van kennis is, waarbij de leerling pas leert als hij open staat voor kennis.

In het voorjaar van 2005 zijn we gestart met een gezamenlijke aftrap om het onderwijs te vernieuwen. Er is gekozen voor een stapsgewijze verandering die over meerdere jaren wordt uitgespreid. Door projecten en thema's willen we jaarlijks een nieuw of verbeterd leerarrangement in het curriculum opnemen. De afgelopen twee schooljaren heeft het vso het werkervaringstraject, een leerlijn over de vier leerjaren heen, ontwikkeld.

Doel ervan is leerlingen stapsgewijs kennis te laten maken met organisaties van de maatschappij, zodat ze in de toekomst ook een rol en functie kunnen vervullen.

Zo bezoeken de leerlingen uit het eerste

leerjaar vijf grote bedrijven, interviewen ze medewerkers en verwerven ze inzichten in de productgang van een artikel.

In het tweede jaar gaan leerlingen in een eigen onderneming op school werken. Ze maken kennis met diverse bedrijfsrollen. In het derde jaar gaan ze werken in een begeleide stageomgeving.

Uiteindelijk solliciteren zij in het vierde leerjaar naar een bedrijfsplaats waar zij zelfstandig aan het werk gaan.

Binnen het praktijkonderwijs volgen de leerlingen in leerjaar drie interne stages en in de leerjaren vier en vijf externe stages. Uitgangspunt hierbij is dat leerlingen leren door te doen.

Lopende projecten

Werkervarend leren

Binnen het werkervarend leren zijn we in 2005 gestart met een project begeleid zelfstandig werken. Leerlingen gaan gedurende een bepaalde periode één dag in de week onder begeleiding werken in een kringloopbedrijf. Met name het aanleren van sociaal-emotionele vaardigheden, waaronder verantwoordelijkheid en samenwerken, spelen hierbij een belangrijke rol.

Visuele en verstandelijke beperking

In september 2008 zijn we met een zelfstandige vso mb-groep gestart. De leerlingen in deze groep hebben naast een visuele ook een verstandelijke beperking. Het team werkt met behulp van het programma Robuust onder leiding van het CED aan het vaststellen van onderwijsarrangementen voor de leerlingen. Ook is, om het onderwijsaanbod en de leeromgeving zo goed mogelijk in te richten, een projectgroep in het leven geroepen die de ontwikkeling van vso mb op alle onderwijslocaties van Visio ondersteunt en monitort.

In het schooljaar 2010 - 2011 starten we een tweede groep vso mb. De leerlingen in deze groep zullen intensief aan de slag gaan met

de leerroute praktisch onderwijs waarin de verwerving van arbeidsvaardigheden centraal staat.

Samenwerkingsprojecten regulier onderwijs
Het vso blijft zich ook dit jaar positief opstellen voor samenwerkingsprojecten. We worden jaarlijks benaderd door reguliere scholen om in het kader van sociale vorming diverse projecten uit te voeren.

Regelingen en praktische zaken

Vervoer van en naar school

Het vervoer van de leerlingen valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders. Dit betekent dat u de kinderen zelf naar en van school brengt of haalt, of u regelt dit via de gemeente, met een taxibedrijf. Het aanvraagformulier hiervoor vullen ouders jaarlijks in, de ondersteunende verklaring van de Commissie van Onderzoek verzendt de school naar de betreffende gemeente. Graag vernemen wij van u aan het begin van het

schooljaar de naam en het telefoonnummer van het taxibedrijf. De maatschappelijk werker kan u hierbij eventueel behulpzaam zijn.

Ouderbijdrage

Om het schoolkamp te kunnen bekostigen vragen wij een bijdrage van € 150,00. Voor de ouderraad is de vrijwillige bijdrage € 25,00.

Ziekmeldingen en schoolverzuim

Indien uw kind door ziekte of doktersbezoek afwezig is, dient u dit zo spoedig mogelijk te melden bij de receptie van de school tussen 8.00 uur-8.30 uur. U moet zelf het vervoersbedrijf inlichten! Bij niet gemelde afwezigheid van de leerling zoeken we zo snel mogelijk contact met de ouders.

Medisch onderzoek/gezondheidszorg

Oogarts

Onze oogarts is mevrouw Tjon. Zij is verbonden aan het Oogziekenhuis te Rotterdam en doet de onderzoeken voor onze school. Zij let daarbij op de mogelijkheden van uw kind binnen het onderwijs. Zij vervangt niet uw eigen oogarts maar beschikt wel over de gegevens van de behandelende oogarts. Het jaarlijkse herhalingsonderzoek is verplicht! U krijgt een uitnodiging via school. Let op! U moet zelf met uw kind gaan.

Schoolarts

Aan de school is een arts verbonden, mevrouw M. Vermoen. Leerlingen van de school worden, indien noodzakelijk, door haar onderzocht. De schoolarts neemt dan een volledig medisch onderzoek af. Zij stelt het op prijs indien één van de ouders of verzorgers bij dat onderzoek aanwezig is. U kunt namelijk noodzakelijke informatie over uw kind geven. U ontvangt tijdig bericht over dag en tijdstip van het onderzoek. Mocht u door het jaar heen vragen hebben voor de schoolarts, dan is dat mogelijk.

Mevrouw Vermoen is bereikbaar op: Palmentuin 61, 3078 KJ Rotterdam, T 010 482 07 33.

Traktaties

Wanneer uw kind voor zijn verjaardag op school wil trakteren, dan mag dat. Wel verzoeken wij u dit op een gezonde en bescheiden wijze te doen.

Gymkleding

Voor de gymlessen moet de leerling sportkleding dragen, zoals een gymshirt, gymbroek of trainingsbroek en gymschoenen.

Schoolbenodigdheden

De schoolboeken krijgen de leerlingen in bruikleen van school. Leerlingen kafen de boeken zelf. Indien boeken kwijt raken of beschadigd worden, is de leerling hiervoor verantwoordelijk. De leerling moet dan de kosten van aanschaf van nieuw materiaal of reparatie betalen. Zelf zorgt de leerling voor aanschaf van: rekenmachine, liniaal, agenda en schrijfmateriaal.

Bibliotheek

Onze school beschikt over een kleine schoolbibliotheek met verrijdbare kasten. Leerlingen kunnen daar lees- en studieboekjes lenen. We vragen u thuis zorgvuldig met deze boeken om te gaan. Bij beschadigingen die niet meer te repareren zijn, brengen we de kosten in rekening. Zelf lid worden van de bibliotheek is voor alle leerlingen een aanrader. Voor kinderen en jongeren zijn er tijdschriften in braille of gesproken vorm. Voor abonnementen kunt u terecht bij Dedicon. Zij vragen hiervoor een bijdrage. U kunt voor tijdschriften bellen met het telefoonnummer T 0486 48 64 86.

Filmen en foto's op school

Soms worden er foto's of filmopnames gemaakt bij feestelijke gebeurtenissen. Als u liever niet wilt dat uw kind op de foto of film komt, kunt u dit aangeven en hiervoor een formulier invullen dat in het dossier van uw kind wordt opgenomen. Soms worden er opnames van lessen gemaakt met als doel ons onderwijs te verbeteren

(School Video Interactie Begeleiding).

Deze opnames worden alleen gebruikt voor interne studie.

Verzekeringen

Schoolongevallenverzekering

Uw kind is verzekerd tegen ongevallen die plaatsvinden op de school. Ook op de weg erheen en terug naar huis. Deze verzekering geldt ook bij alle activiteiten die worden ondernomen in schoolverband. Bagage bij schoolactiviteiten is van verzekering uitgesloten. Ook schade aan kleding en brillen komt niet voor vergoeding in aanmerking. Diefstal van goederen valt evenmin onder deze verzekering.

Aansprakelijkheidsverzekering

Het bestuur van de school heeft een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten voor alle personeel en hulpkrachten. Deze verzekering dekt de risico's van het schoolbestuur, het personeel en ieder die op verzoek van de directie activiteiten van kinderen begeleidt. De persoonlijke aansprakelijkheid van de kinderen valt niet binnen de dekking van deze verzekering.

Schorsing en verwijdering

Ondanks alle aandacht die wordt besteed aan het bieden van een veilig klimaat binnen Visio Onderwijs, kan het voorkomen dat de veiligheid van medeleerlingen of medewerkers op enigerlei wijze in gevaar wordt gebracht door een leerling. Er zal dan direct een gesprek volgen met de leerling en zijn ouders. Eventueel kan de adjunct-directeur besluiten tot schorsing voor een bepaalde periode. De schorsing wordt schriftelijk bevestigd en in kopie gestuurd aan het bevoegd gezag, de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie. Indien het schorsen niet het gewenste effect heeft, kan verwijdering van school een vervolgstap zijn. De directie raadpleegt in dat geval de betrokken leerkracht en gaat een gesprek aan met de ouders. Vervolgens zal de directie het bevoegd gezag adviseren over het

verwijderen voorzien van een deugdelijke motivering. Wanneer ouders het niet eens zijn met het besluit kunnen zij dit binnen zes weken schriftelijk kenbaar maken. Hierop moet het bevoegd gezag binnen vier weken reageren.

De school heeft een inspanningsverplichting van acht weken om voor de leerling een geschikte andere school te vinden. De leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie worden op de hoogte gesteld.

Klachtenregeling en vertrouwenspersonen

Het is van groot belang dat de school een veilige leeromgeving biedt. De leeromgeving moet vrij zijn van ongewenste omgangsvormen zoals seksuele intimidatie, agressie en geweld. Het klimaat op onze school moet zo zijn dat leerlingen, docenten en andere medewerkers goed op de hoogte zijn van het beleid over ongewenste omgangsvormen én dat men zich vrij voelt onregelmatigheden te melden. Visio heeft een klachtenregeling voor leerlingen, cliënten en

hun ouders. Als u nog geen exemplaar van de klachtenregeling in uw bezit heeft, kunnen wij u op verzoek de regeling toesturen. Binnen deze regeling zijn duidelijke procedures geformuleerd, zodat iedere klacht serieus en met zorg wordt behandeld.

Klacht indienen

De meeste klachten zullen in onderling overleg tussen ouders, leerling, personeel en schoolleiding worden weggenomen. Wanneer dit niet tot een bevredigende oplossing leidt of de leerling en/of ouders de klacht niet op deze wijze wensen te bespreken kan een beroep worden gedaan op de regeling klachtopvang voor cliënten en leerlingen.

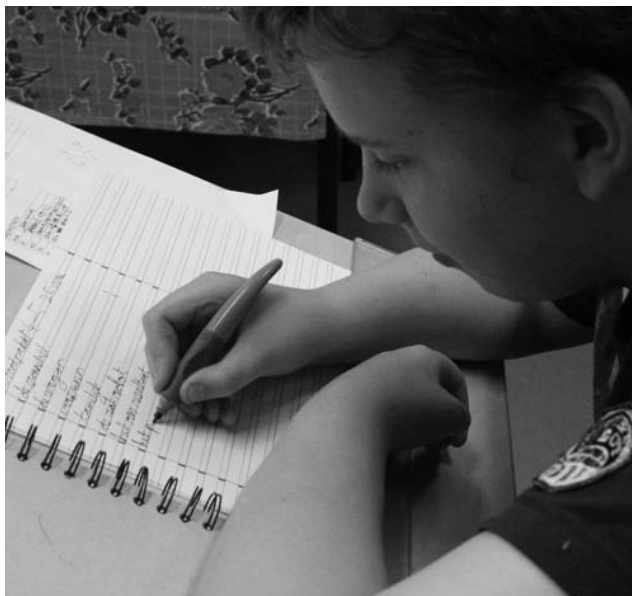
Regeling klachtopvang voor cliënten en leerlingen

De regeling klachtopvang voor cliënten en leerlingen kent twee vormen van klachtbehandeling. Degene die een klacht heeft, is vrij één van de twee vormen te kiezen.

1 Bemiddeling door een vertrouwenspersoon:
Verspreid over alle locaties zijn er zes vertrouwenspersonen voor cliënten en leerlingen binnen Visio benoemd. Bij het indienen van een klacht kan een vertrouwenspersoon naar keuze worden benaderd, dit is niet gebonden aan de dichtstbijzijnde locatie. Leerlingen en/of hun ouders kunnen mondeling, schriftelijk, telefonisch of per e-mail contact opnemen met een van de vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersoon zorgt voor de eerste opvang van en advies aan de leerling of ouder die een klacht indient en kan bemiddelen bij gesprekken tussen klager en aangeklaagde. Daarnaast kan de vertrouwenspersoon begeleiden bij het melden van de klacht – indien gewenst – bij een externe vertrouwenspersoon of bij de Klachtencommissie voor cliënten en leerlingen van Visio Zuid Nederland.

Vertrouwenspersonen voor cliënten en leerlingen Visio

- Yvonne Bisseling
Koninklijke Visio Onderwijs Grave
T 088 585 82 50
- Paola van Kuijk
Koninklijke Visio Onderwijs Breda
T 088 585 82 00
- Sytske Brandenburg
Koninklijke Visio Onderwijs Rotterdam
T 088 585 83 30
- Jan Valckx
Koninklijke Visio Revalidatie & Advies
T 088 585 87 24
- Marian van 't Westende
Koninklijke Visio WDC Grave
T 088 585 85 14
- Gisèle van Bon
Koninklijke Visio Breda
T 088 585 80 28
- Mieke Delmeire
Koninklijke Visio De Vlasborch
T 088 586 15 00

2 Behandeling door de Klachtencommissie voor cliënten en leerlingen:

Behandeling van een klacht door de Klachtencommissie is een formele procedure, die aan wettelijke regels gebonden is. De Klachtencommissie bestaat uit acht personen. Vier hiervan zijn externe leden en vier leden zijn verbonden aan Visio. Op deze wijze kan de Klachtencommissie zich een onafhankelijk oordeel vormen. De klager en aangeklaagde worden zowel schriftelijk als mondeling gehoord door de commissie. Ook kan de commissie, indien zij dit nodig acht, een onderzoek instellen of deskundigen inschakelen. In principe doet de Klachtencommissie binnen drie maanden uitspraak. Zoals hiervoor al gezegd, is het niet verplicht eerst bemiddeling te vragen alvorens een formele klacht in te dienen. Leerlingen en/of ouders zijn vrij de stap te nemen waarvan zij denken dat deze de beste is.

Seksuele intimidatie en ongewenste intimiteiten

De klachtenregeling voor cliënten en leerlingen is ook van toepassing voor klachten over seksuele intimidatie en ongewenste intimiteiten. Ook voor deze klachten kunnen dus de interne vertrouwenspersonen of de

Klachtencommissie voor cliënten en leerlingen benaderd worden. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor de indiener van een klacht over seksuele intimidatie of ongewenste intimiteiten om desgewenst te kiezen voor behandeling door een externe vertrouwenspersoon of de vertrouwensinspecteur van de Onderwijsinspectie.

Externe vertrouwenspersonen Visio
Centrum Maatschappelijk Werk Cuijk
T 0485 31 85 99

Centraal meldpunt vertrouwensinspecteurs
Voor klachten over seksueel misbruik, seksuele intimidatie, ernstig fysiek of geestelijk geweld, kunt u ook contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de onderwijsinspectie, T 0900 – 111 31 11.

Meldplicht seksueel geweld
Schoolleiding, contactpersonen en vertrouwenspersonen zullen een klacht van ouders en/of leerlingen zorgvuldig behandelen. Bij klachten waarbij mogelijk sprake is van ontucht, aanranding of een ander zedendelict, is de school verplicht tot het doen van aangifte bij de officier van justitie.

Inspectie van Onderwijs
Als u vragen heeft over het onderwijs in het algemeen of aan de Inspectie in het bijzonder, dan kunt u contact opnemen met:
Inspectie van Onderwijs
info@owinsp.nl
www.onderwijsinspectie.nl
T 0800 – 80 51 (gratis).

Wet bescherming persoonsgegevens
De gegevens die door de ouders (voogden) aan de school verstrekt worden en de resultaten van testen en toetsen van de leerlingen worden door de school gebruikt voor:

- Schooladministratie
De school is verplicht een leerling-

administratie te voeren. Deze gegevensverzameling valt onder het vrijstellingsbesluit van de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

- Leerlingbegeleiding
De door de leerling behaalde resultaten spelen een belangrijke rol bij het begeleiden van de leerlingen. Ook deze administratie is vrij van meldingsplicht door het vrijstellingsbesluit van de Wet Bescherming Persoonsgegevens.
- Portretrecht
Ouders kunnen via een door hen ondertekend formulier aangeven of ze al dan niet bezwaar hebben dat foto's waarop hun kind herkenbaar in beeld is gebracht worden gebruikt voor publicitaire doeleinden.

Daarnaast worden deze gegevens statistisch verwerkt ten behoeve van de evaluatie van het onderwijskundig beleid van de school en het gemeentelijk onderwijsbeleid. Dit vindt plaats in de Onderwijsmonitor PO/VO gemeente Rotterdam. De onderwijsmonitor levert uitsluitend geanonimiseerde statistische informatie en de daaraan ten grondslag liggende gegevensverzameling is aangemeld bij het College Bescherming Persoonsgegevens.

Tijden, vakanties, ons team

Schooltijden vso

Maandag:	8.30 uur – 15.00 uur
Dinsdag:	8.30 uur – 15.00 uur
Woensdag:	8.30 uur – 12.15 uur
Donderdag:	8.30 uur – 15.00 uur
Vrijdag:	8.30 uur – 15.00 uur

Middagpauze van 12.15 uur – 13.00 uur

Vakantie

De overheid stelt elk jaar de vakantieperiodes vast, met name in verband met de vakantiespreiding. Wij houden ons zoveel mogelijk aan het advies van de overheid.

Het vakantierooster van het schooljaar 2010 - 2011:

- Herfstvakantie
18-10-2010 t/m 22-10-2010
- Kerstvakantie
20-12-2010 t/m 31-12-2010
- Krokusvakantie
28-02-2011 t/m 04-03-2011
- Pasen
22-04-2011 t/m 25-04-2011
- Meivakantie
02-05-2011 t/m 13-05-2011
- Hemelvaartsvakantie
02-06-2011 t/m 03-06-2011
- Pinksteren
13-06-2011
- Zomervakantie
04-07-2011 t/m 12-08-2011

Gedurende het schooljaar plannen we een aantal studiedagen. Uw kinderen zijn dan vrij. Via de jaarkalender die u aan het begin van het schooljaar ontvangt, brengen we u op de hoogte van de data.

Verlof buiten schoolvakanties om

Extra verlof is niet mogelijk tenzij er sprake is van artikel 13 A van de leerplichtwet.

Er zijn twee soorten verlof:

- 1 extra vakantieverlof
- 2 extra verlof wegens gewichtige omstandigheden

Voor beide soorten geldt dat er een maximum van tien dagen aan verbonden is.

Bij 1 is alleen sprake van toekenning van verlof indien aantoonbaar is dat een van beide ouders door de specifieke aard van zijn/haar beroep niet in staat is om tijdens de schoolvakanties vakantie te genieten. Verlof dient schriftelijk aangevraagd te worden bij de directie van de school. Verlof kan nooit worden toegekend in de eerste 2 weken na de zomervakantie.

Bij 2 kan verlof worden toegekend bij bijzondere plezierige of minder plezierige gebeurtenissen zoals verhuizingen, gezinsuitbreiding, overlijden, huwelijk e.d.

Ook dit verlof dient schriftelijk te worden aangevraagd bij de directie van de school. Indien er voor meer dan tien dagen verlof wordt aangevraagd of genomen dan dient de directie de aanvraag te melden bij de leerplichtambtenaar van de gemeente. Indien de directie van de school het nodig vindt, kan er overleg met de leerplichtambtenaar plaatsvinden.

Activiteiten

In de loop van het schooljaar vinden de volgende activiteiten plaats:

- Introductiedag (eerste schooldag)
- Internationale Dag van de Witte Stok op vrijwillige basis
- Sinterklaasviering
alleen de onderbouw
- Kerstviering
gehele vso
- Sportdag(en)
gehele vso
- Werkweek(en)
gehele vso
- Diverse projecten
gehele vso
- Eindfeest
gehele vso

Ons team

- Domeindirecteur
Teja Tas
- Management-assistente
Marjolijn van der Does
- Locatieleider/adjunct-directeur
Ulco van der Ende
- Coördinator vso
Jacco van der Hoogt
- Vakdocenten
Vincent de Vlieger, Huub uit het Broek,
Rinus Kop Jansen, Jacco van der Hoogt,
Joke Schuurman; Wim van der Gugten;
Annelies Zonneveld; Yvonne Morak, Thea
den Dulk- Hoffman, Cor Verschoor, Ellen van
Megen en Irina Cirpus
- Onderwijsondersteuning
Administratie: Allegonda Bos
Huismeester: Aad Merk
Didactisch onderzoek: Annemiek van
Leendert
Ict: Cees van Hengstum
Maatschappelijk werk: Karin van der Waal
Orthopedagoog vso: Sytske Brandenburg
Receptie: Willeke van Wurmond, Bea
Eefsting
- Huishoudelijk personeel: Azra Sipovic, Carla
de Vos
- Zelfstandigheidstrainers Visio: Wil Bouw,
Jacqueline Smit, Erica Bakker

Deel 4 / Bijlagen

Koninklijke Visio expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen

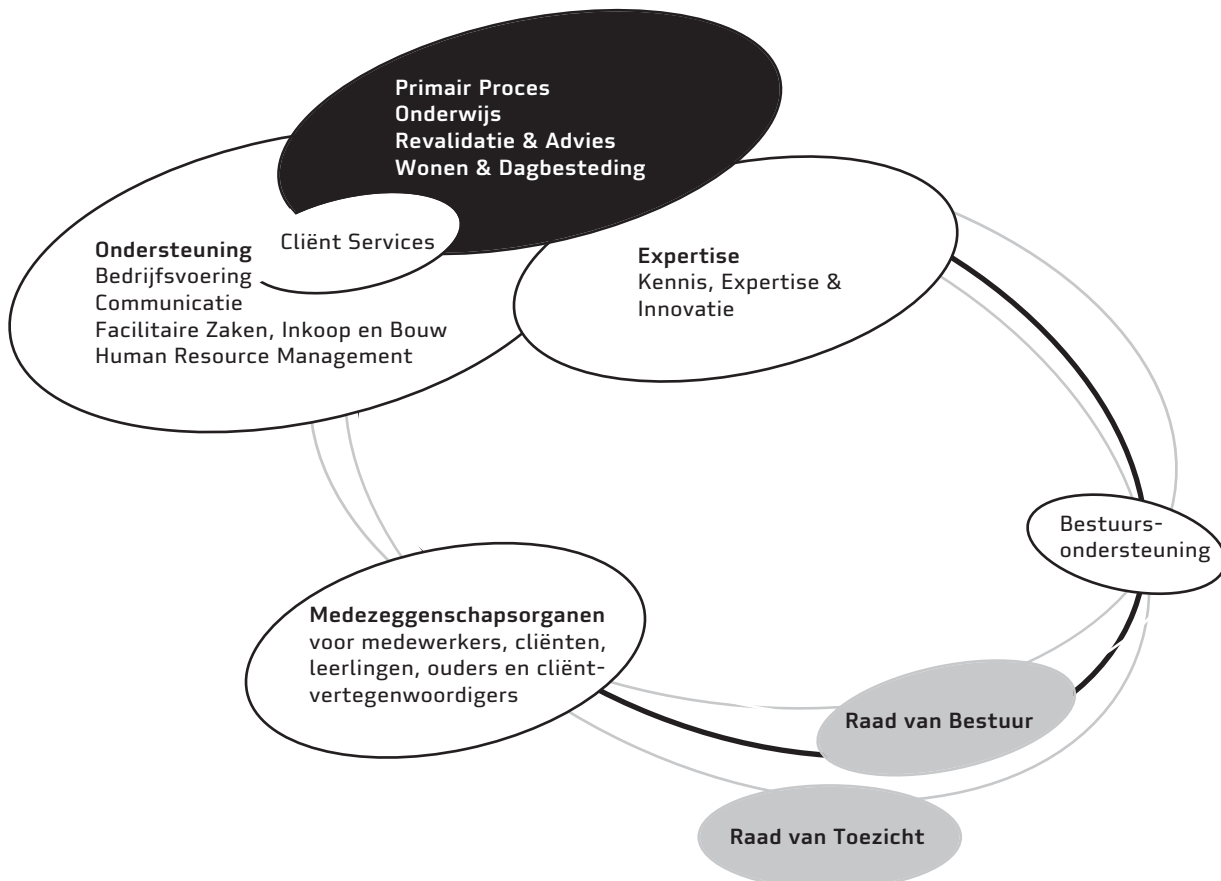
Perspectief voor iedereen

In Nederland krijgen jaarlijks duizenden mensen te maken met blijvende slechtziendheid of blindheid. Wanneer u of iemand in uw directe omgeving slecht ziet of helemaal blind wordt, heeft dat ingrijpende gevolgen voor wonen, werken, ontspanning, onderwijs, opvoeding en mobiliteit. Op al deze terreinen biedt Koninklijke Visio ondersteuning. Onze diensten zijn er voor kinderen en volwassenen die slechtziend of blind zijn. Ook mensen die naast een visuele beperking een andere beperking hebben, kunnen bij ons terecht. Met vakmanschap en bezieling begeleiden wij onze cliënten en leerlingen bij een zo zelfstandig mogelijk leven. Mensen die persoonlijk of professioneel betrokken zijn bij iemand met een visuele beperking kunnen ook bij Visio terecht voor advies, ondersteuning en deskundigheidsbevordering. In onze dienstverlening staat de

vraag van de cliënt en leerling centraal. Samen zoeken we naar de beste oplossing.

De organisatie van Visio

Koninklijke Visio is in januari 2010 ontstaan uit drie organisaties: Visio, Sensis en De Brink. De organisatie van Visio ziet er uit als in het organigram hieronder. De zeven scholen maken, samen met de ambulante onderwijskundige begeleiding (aob), deel uit van het domein Onderwijs. Het domein Onderwijs is opgedeeld in twee gebieden: Midden/ Noord en Zuid met elk een eigen directeur. Aan het hoofd van iedere school staat een adjunct-directeur die zorg draagt voor de dagelijkse gang van zaken. Daarnaast zijn er twee adjunct-directeuren aangesteld die verantwoordelijk zijn voor aob in Midden/Noord- en Zuid-Nederland. Een nieuwe functie binnen de organisatie en binnen Onderwijs is de adjunct-directeur Zorg in Onderwijs (ZON). De Raad van Bestuur vormt het bevoegd gezag en is in die zin eindverantwoordelijk voor onderwijs

Raad van Toezicht, Raad van Bestuur, Medezeggenschapsraad

Raad van Toezicht

Mw. ing. S.A. Noorman-den Uyl, voorzitter

Mw. G. de Vries-Leggedoor, vice-voorzitter

Mw. drs. Y. Koster-Dreese

Dhr. drs. M. Bartray

Dhr. prof. dr. F. Rutten

Raad van Bestuur

Dhr. drs. M. (Marten) de Bruine MBA,
voorzitter

Dhr. drs. P.H. (Peter) Beijers, vice-voorzitter

Dhr. A.J.G. (Jo) Triepels MHA

Directeuren domein onderwijs

Dhr. Frits Grevink

Mw. Teja Ras

Medezeggenschapsraad

In de MR kunnen ouders op beleidsmatig gebied participeren in de oudergeleding. Per vestiging zijn twee ouders afgevaardigd en twee leden van het personeel. De MR zoekt nog enthousiaste ouders om deel te nemen in de raad.

Vanuit Breda zijn dit:

Ouders: mevrouw Lian Roovers en vacature

Personeel: mevrouw Els Brouwers en

mevrouw Linda Koolen

Vanuit Grave zijn dit:

Ouders: de heer Adri Fijneman en

de heer Bram van Zalk

Personeel: de heer Dennis Franken en

mevrouw Mieke Janssen

Vanuit Rotterdam zijn dit:

Ouders: de heer Chris Meijboom en

mevrouw Danielle van Leeuwen

Afkortingen en begrippen

aob ambulante onderwijskundige begeleiding

cvo commissie van onderzoek

clz commissie leerling zorg

mg meervoudig gehandicapt

vvb visuele en verstandelijke beperking

mr medezeggenschapsraad

oc&w onderwijs cultuur en wetenschappen

rc regionaal centrum

rec regionaal expertise centrum

(v)so (voortgezet) speciaal onderwijs

kdv kinderdagverblijf

ov ouder vereniging

csb cliënt service bureau

cce centrum voor consultatie en expertise

bsv batten spielmeyer vogt

awbz algemene wet bijzonder ziektekosten

wdv woon- en dagvoorziening

zmlk zeer moeilijk leren kinderen

ink instituut nederlandse kwaliteit

pro praktijkonderwijs

cluster 1 alle scholen voor leerlingen met een visuele beperking

consulententeam team van deskundigen dat geraadpleegd kan worden bij probleemgedrag van leerlingen met autisme

didactische benadering de wijze van overdracht van kennis en vaardigheden

expertise specifieke deskundigheid

fysieke herinrichting de aanpassingen in de leeromgeving zowel binnen als rondom de school

groepsplan Geheel van doelen die gebaseerd zijn op de leerroute waarin de leerlingen in die groep zich bevinden

handelingsplan het totaal aan leerlinggegevens, groeps- en individuele doelen voor een periode van een schooljaar

individueel plan Verbijzondering van doelen die voor desbetreffende leerling niet in het groepsplan staan

indicatie aanvraag aanvraag bij het CIZ voor een AWBZ-vergoeding voor één of meerdere functies

leerlijn aanwijzingen om met tussendoelen te komen tot kerndoel

leerlingvolgsysteem stapjes om ontwikkeling te volgen en als basis te dienen voor het bepalen van de beginsituatie

leerroute Pakket van kerndoelen/tussendoelen behorende bij een bepaalde categorie leerlingen

leren, leren visie binnen het onderwijs waarbij de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid van de leerling centraal staat

motorische ontwikkeling ontwikkeling van het bewegingssysteem

observatiebespreking bespreking met ouders naar aanleiding van een observatieperiode van een leerling

onderwijs Zorgarrangement totaal van onderwijs- en zorgdoelen die binnen de onderwijstijd gesteld worden

onderwijsvoorwaardelijke zorg die zorg die nodig is om onderwijs mogelijk te kunnen maken voor een leerling

oriëntatie en mobiliteit zelf bewust worden waar je je bevindt in de ruimte en je daarin kunnen verplaatsen

pedagogisch Klimaat creëren van een omgeving waarin opvoedkundig verantwoord gewerkt wordt

pedagogische benadering de opvoedkundige benadering van de leerling

toelatingscriteria wettelijk vastgesteld criteria waaraan een leerling moet voldoen om te worden toegelaten

tyltylschool school voor leerlingen met een lichamelijke en verstandelijke beperking

uitstroommogelijkheden mogelijkheden ná school, zoals betaalde arbeid, gesubsidieerde arbeid of dagopvang

verwijzers voorwerpen (of delen ervan), plaatjes, foto's en/of tekens die verwijzen naar een handeling, een ruimte of een activiteit

zelfredzaamheid het zich zelfstandig kunnen redden bij alledaagse handelingen

zintuiglijke ontwikkeling ontwikkeling van de zintuigen, zoals visus, gehoor, tast, geur en smaak

Toelatingscriteria

Kinderen met visuele functiestoornissen die belemmerend zijn voor het onderwijsleerproces en de participatie in de onderwijsleeractiviteiten kunnen worden toegelaten. Na de aanmelding worden verschillende

oogheelkundige onderzoeken verricht en gegevens verzameld. Vervolgens wordt er besloten of iemand wel of niet wordt toegelaten tot voorzieningen. Zie hiervoor onderstaand schema.*

Schema ten behoeve van indicatie

geldend voor mensen > 4 jaar en met een enkelvoudige beperking

oogheelkundig	In combinatie met	Toelating indien
gezichtsscherpte $\leq 0,3$ en/of gezichtsveld $\leq 30^\circ$ en/of hemianopsie en/of leesvisus $\leq 0,25$		altijd
gezichtsscherpte 0,3 - 0,5	<ul style="list-style-type: none"> - stoornissen in de lagere visuele functies (visueel sensorische functies en/of oculomotore functies) (bijv: specifieke functiestoornissen, zoals contrastgevoeligheid en licht(over)gevoeligheid; gezichtsveldbeperking anders dan een concentrische beperking $< 30^\circ$) - stoornissen in de hogere visuele functies (visueel perceptuele-cognitieve functies en/of visuo-motorische functies) - ontbreken (dan wel zeer beperkt aanwezig zijn) van compensatiemogelijkheden 	<ol style="list-style-type: none"> 1. de visuele beperking samenhangt met meetbare visuele stoornissen 2. de visuele beperking leidt tot participatieproblemen 3. er geen alternatieve verklaring voor de participatieproblemen aanwijsbaar is 4. uitsluitend bij het voldoen aan alle hiervoor genoemde drie punten is een toelating voor behandeling/begeleiding geïndiceerd
gezichtsscherpte 0,3 - 0,5	progressieve aandoening (die de ontwikkeling van het kind/de jongere bedreigt)	de verwachting bestaat dat zich participatieproblemen zullen voordoen
gezichtsscherpte $> 0,5$	<ul style="list-style-type: none"> - stoornissen in de lagere en/of hogere visuele functies zoals beschreven bij gezichtsscherpte 0,3 - 0,5 - interdisciplinair afwegen of er vanuit visuele beperkingen in het dagelijks leven en/of cerebrale aandoeningen van het visueel systeem voldoende indicaties zijn voor toelating tot onderzoek begeleiding geïndiceerd 	<ol style="list-style-type: none"> 1. de visuele beperking samenhangt met meetbare visuele stoornissen 2. de visuele beperking leidt tot participatieproblemen 3. er geen alternatieve verklaring voor de participatieproblemen aanwijsbaar is 4. uitsluitend bij het voldoen aan alle hiervoor genoemde drie punten is een toelating voor behandeling/begeleiding geïndiceerd

Bestuurs- en Bedrijfsbureaus

Bestuurs- en Bedrijfsbureau

Amersfoortsestraatweg 180

1272 RR Huizen

T 088 585 50 00

info@visio.org

Bedrijfsbureau

St. Elisabethstraat 4

5361 HK Grave

T 088 585 86 00

info@visio.org

Bedrijfsbureau

Veenweg 20

9481 TJ Vries

T 088 586 10 00

info@visio.org

Revalidatie & Advies

Visio Het Loo Erf

Waldeck-Pyrmontstraat 31

7315 JH Apeldoorn

T 088 585 62 00

hetlooeerf@visio.org

Apeldoorn

Stationsstraat 176

7311 MJ Apeldoorn

T 088 585 67 00

apeldoorn@visio.org

Amsterdam

Paasheuvelweg 17

1105 BE Amsterdam

T 088 585 57 00

amsterdam@visio.org

Breda

Heerbaan 14-40

4817 NL Breda

T 088 585 87 00

breda@visio.org

Den Haag

Bordewijklaan 3

2591 XR Den Haag

T 088 585 92 00

denhaag@visio.org

Dordrecht

p/a Albert Schweitzer Ziekenhuis

Amstelwijck

Van der Steenhovenplein 1

3317 NM Dordrecht

T 088 585 94 00

dordrecht@visio.org

Eindhoven

Castiliëlaan 8

5629 CH Eindhoven

T 088 585 88 80

eindhoven@visio.org

Goes

Stationspark 2

4462 DZ Goes

T 088 585 95 00

goes@visio.org

Haarlem

Gebouw Haerlemmerpoort

Amsterdamsevaart 268

2032 EK Haarlem

T 088 585 79 00

haarlem@visio.org

Haren

Rijksstraatweg 61

9752 AC Haren

T 088 585 70 00

haren@visio.org

Heerhugowaard

Gildestraat 3

1704 AG Heerhugowaard

T 088 585 90 00

heerhugowaard@visio.org

Den Bosch

Reitscheweg 7B
5232 BX 's-Hertogenbosch
T 088 585 89 00
denbosch@visio.org

Hoogeveen

Het Haagje 133
7902 LE Hoogeveen
T 088 585 69 00
hoogeveen@visio.org

Leeuwarden

Tadingastraat 4
8932 PJ Leeuwarden
T 088 585 73 00
leeuwarden@visio.org

Leiden

Poortgebouw
Rijnsburgerweg 10
2333 AA Leiden
T 088 585 96 00
leiden@visio.org

Nijmegen

Javastraat 104
6524 MJ Nijmegen
T 088 585 89 40
nijmegen@visio.org

Rotterdam

Schiedamse Vest 158
3011 BH Rotterdam
T 088 585 97 00
rotterdam@visio.org

Sittard - Geleen

Dr. H. van der Hoffplein 1
6162 BG Sittard-Geleen
T 088 585 88 00
sittardgeleen@visio.org

Cliëntservicebureau

Grave

St. Elisabethstraat 4
5361 HK Grave
T 088 585 85 85
info@visio.org
Wonen & Dagbesteding

Visio De Blauwe Kamer

Galderseweg 65
4836 AC Breda
T 088 585 80 00
deblauwekamer@visio.org

Visio Het Huis te Echten

Zuidwolderweg 3-5
7932 PN Echten
T 088 585 77 00
huisteechten@visio.org

Visio De Heukelom - Kindercentrum

Rijksstraatweg 286
9752 CL Haren
T 088 585 75 00
deheukelom@visio.org

Visio Elizabeth Kalishuis

Bovenweg 2
1276 XZ Huizen
T 088 585 54 00
elizabethkalishuis@visio.org

Rotterdam

Oldenhagen 61 – 65
3078 BX Rotterdam
rotterdamwonen@visio.org

Grave

St. Elisabethstraat 4
5361 HK Grave
T 088 58 58 500
wonengrave@visio.org

Visio De Brink
Veenweg 20
9481 TJ Vries
T 088 586 10 00
debrink@visio.org

Visio De Vlasborch
Vlasmeersestraat 99
5261 TB Vught
T 088 586 15 00
devlasborch@visio.org

Visio Onderwijs Grave
Jan van Cuykdijk 1
5361 HM Grave
T 088 585 82 50
onderwijsgrave@visio.org

Visio Onderwijs Rotterdam
Heindijk 4
3079 PM Rotterdam
T 088 585 83 30
onderwijsrotterdam@visio.org

Onderwijs

Visio Onderwijs Amsterdam
Slotermeerlaan 103
1063 JN Amsterdam
T 088 585 60 00
onderwijsamsterdam@visio.org

Visio Onderwijs Haren
Rijksstraatweg 284
9752 CL Haren
T 088-585 75 00
onderwijsharen@visio.org

Visio Onderwijs Haren
Rummerinkhof 6a
9751 SL Haren
T 088 585 75 00
onderwijsharen@visio.org

Visio Onderwijs Huizen
Oud Bussummerweg 76
1272 RX Huizen
T 088 586 17 00
onderwijshuizen@visio.org

Visio Onderwijs Breda
Galderseweg 65
4836 AC Breda
T 088 585 82 00
onderwijsbreda@visio.org

Routebeschrijving

Koninklijke Visio Onderwijs

Heindijk 4

3079 PM Rotterdam

T 088 585 83 30

Met de auto

Vanuit de richting Breda/Dordrecht/ Gorinchem

- Richting Europoort aanhouden (ring zuid)
- Afslag Barendrecht/IJsselmonde. Onderaan afrit bij het stoplicht links.
- Bij het volgende stoplicht rechtsaf: Molgerdijk.
- Volg deze weg tot de Huniadijk, ga linksaf (voor het grasveld langs).
- Aan het eind van de weg - t-splitsing - rechtsaf Reyerdijk.
- Eerste straat linksaf Bandeloodijk, meteen rechtsaf Heindijk, na de bocht is het de laatste school rechts.

Vanuit Europoort/Hellegatsplein/ Heinenoordtunnel

- Richting Dordrecht/Utrecht aanhouden.
- Afslag Barendrecht, daarna IJsselmonde
- Onderaan de afrit linksaf bij het stoplicht (afrit 20).
- Volg de weg onder het viaduct door.
- Bij het 2e stoplicht rechtsaf Molgerdijk.
- Volg de weg tot Huniadijk, ga hier rechtsaf (voor grasveld langs).
- Volg deze weg tot einde - t-splitsing - ga rechtsaf.
- Eerste straat linksaf Bandeloodijk, meteen rechtsaf Heindijk, na de bocht is het de laatste school rechts.

Vanuit Den Haag/Gouda

- Bij Kleinpolderplein richting Utrecht A20 aanhouden.
- Afslag Dordrecht/Breda A16.
- Volg verder beschrijving vanuit Gouda vanaf afslag Dordrecht/Rotterdam-Zuid A16.

Vanuit Gouda

- U rijdt vanaf Gouda op de A20.
- Neem voor Rotterdam afslag Dordrecht.
- Na de grote bocht houdt u aan: IJsselmonde, over de Van Brienoordbrug afslag IJsselmonde aanhouden.
- Onder viaduct stoplicht rechtdoor.
- De volgende stoplicht rechtdoor.
- In de bocht die naar rechts gaat, linksaf Barendrecht aanhouden, Barendrecht naar rechts weer volgen.
- Bij het stoplicht linksaf Reyerdijk, weg volgen tot Bandeloodijk linksaf (kerk), direct daarna rechtsaf Heindijk, na de bocht is het de laatste school.

Openbaar Vervoer

Vanaf Centraal Station tramlijn 20 (richting Beverwaard) - stopt ook bij station Rotterdam Lombardijen - tot halte Reyerdijk, meelopen in de richting van de tram, eerste straat linksaf en daarna rechtsaf Heindijk.

